

Brassói Lapok

XL. évfolyam

176. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1934. évi augusztus 6

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 85.

MA: LÁSSUK ARADOT!

Nyári szabadság

A Skoda-ügy is elment nyári pihenőre éppen úgy, mint a többi nagykérdések, a melyek egyelőre nyári aktaként alusz-szák álmukat.

A parlamenti vizsgálóbizottság aránylag kétségtelenül nagy munkát végzett. Borzasztó gondosan sterilizált kesztyűs kézzel nyúlt ugyan ehhez a szörnyű komplexumhoz és mégis gennyes sebek egész garmadája fakadt fel a tapogató ujjak nyomán.

A polgár, a szegény, szomorú kispolgár, akinek télen is van izzadni valója és aki nem tud nyári szabadságra menni, mindenesetre kapott elég anyagot ahhoz, hogy átmeditálja a meleg napokat és gondolkodjék adatok, részletek és tények fölött amelyeket a hivatalos eljárás nyomán szerviroztak elébe.

A Skoda-ügy szörnyű, sőt háborzongató részletei nyomán ezer és ezer kérdés vetődik fel, amelyekre egyszer, egyetlenegyszer választ kellene kapni. Tábournok és politikusok állanak itt szemben, gyanúsítások tömkelege röpköd, milliós vesztegetésekről tárgyalnak itt-ott már teljes nyíltsággal, ágyukról van szó, amelyeket indokolatlanul sok millióval tulfizettek, az államtitkárnéknak öccséről van szó, aki drótnélküli fizetést húzott, minden, minden szerepel itt, amiről évek óta beszél, sir, sőt zokog az ország lakossága.

A bizottság pedig egyelőre nyári szünetre ment. Formailag igaza van és joga is van hozzá. Bukarest nagyon meleg város és ilyenkor nehéz ott tárgyalni órákon keresztül, ülni az asztal mellett és tanukat faggatni az igazságról. Mégis kár volt elsiholni ezt az ügyet még hetekre is. Ezerszer égetőbb komplexum ez, semhogy jégre lehetne tenni. Az eddigi részletek számszor és ezerszer jobban égetnek, mint a kánikulai napsugár.

Az ország érdeke azt követelte volna, hogy izzadjanak egy kissé a hazáért, hogy minél előbb lehiűlhessenek azt a magást, lázat, amelyet ennek a döbbenetes Skoda-betegségnek hőmérője mutat.

A nyelvvizsga

A kisebbségi tanító, a tanár és postás ügye azonban már sokkal sürgősebb. A tanár, akinek hivatalból jár a vakáció, az csak izzadja a bizottság előtt. Ez ezerszer sürgősebb, mint a Skoda-ügy. A vizsgának az ország érdeke szempontjából — úgy látszik — sokkal döntőbb jelentősége van, mint a vizsgálatnak. Államférfi mérlegelés dolga ez és mi már régóta ismerjük Angelescu miniszter ur mérlegrendszerét. Hiába a püspöki és pártvezéri közbelépés a nagy nyári hadjárat igenis megindul a kisebbségi tanítók és tanárok szegény, szomorú, télen is száraz kenyere ellen.

A Skoda-bizottságnak szüksége van a nyaralásra, a vizsgáztató bizottság azonban dolgozzék, Angelescu ur odadobta a pálcát a püspök lábai elé.

A bizottság teljesítse kötelességét! Ezt a „kötelességet” pedig már gyakorlatból ismerjük. Szomorú „kötelesség”, a melynek nyomán már számos kisebbségi család siratja elbett kenyerét.

Nem árt egybevetni a két esetet, hogy a laikus gyakorlati példát kapjon arról, hogy a politikusok mit minősítenek sürgős és kevésbé sürgős államkormányzati feladatnak.

Zarándoklat Hindenburg ravatalához

A birodalmi vezéri cím ellenében Hitler állítólag lemondott a hadsereg irányításáról és a nemzetiszocialista-párt vezetéséről

Hétfőn este szállítják Hindenburg holttestét Tannenbergbe

Páris, augusztus 5

Az Echo de Paris értesülése szerint Hitlernek birodalmi vezérre való nyilváníttatásán sulyos tárgyalások előzték meg Hitler és a birodalmi hadsereg néhány magasrangú képviselője között.

Hitler a végtelenségig ragaszkodott hozzá, hogy megkapja a birodalmi vezéri címet s ezzel a kezébe egyesítsen minden hatalmat, a véderőnek pedig

sem annyira a cím ellen, mint az ellen volt kifogása, hogy Hitler korlátlan rendelkezési jogot nyerjen a hadsereg fölött is.

A birodalmi hadsereg, amely a június 30-iki felkelés leverésével igen nagy hatalomra jutott, ezuttal élni is akart hatalmával és csak úgy volt hajlandó hozzájárulni Hitler vezérségéhez, ha elfogadja a véderő feltételeit.

A megegyezést, amelyet Hitler és Blomberg tábornok fogalmaztak meg, három pontba foglalták.

Az Echo de Paris szerint, ez a három pont a következőkből áll:

1. A birodalmi véderőre vonatkozó törvényrendeletek csak akkor érvényesek, ha azokat Hitler mellett a hadügy-miniszter is ellenjegyzí.

2. Katonai kérdésekben a végső döntés joga a legfőbb hadvezetőséget illeti meg.

3. Hitler megszűnik pártja főnöke lenni, mintán az elnöki hatalmat gyakorló „birodalmi vezér”-nek minden elfoglaltság és részrehajlás fölött kell állania.

Ezek szerint a hadsereg csaknem teljesen kikerült a Hitler befolyása alól és a második pont arra is módot ad, hogy

katonai kérdésekben a hadvezetőség Hitler megkérdezése nélkül, vagy akár Hitler ellenére döntsön.

Legérdekesebb azonban a harmadik pont és szinte elképzelhetetlen, hogy ezt Hitler elfogadta volna. Hitler személye annyira elválaszthatatlan a nemzetiszocialista párttól, hogy „függetlenítse” jóformán a nemzetiszocialista pártszervezetek teljes felbomlását jelentené.

A Skoda-ügy, a jelek szerint, várhat. Ez nem sürgős. Kisebbségi Tanító lekergetése a katedrálról nem tűr halasztást. Még annyit sem, hogy nyelvkurzust tartsanak neki. Amelyre mennének szívesen és tanulnák a nyelvet boldogan, amelynek nem elégséges tudása miatt Angelescu ur el akarja zavarni őket.

Tulajdonképpen a miniszter ellen kellene fegyelmet indítani, mert elmulasztja a legjobb alkalmat a román nyelvé alapos

Megindult a zarándoklat Hindenburg ravatalához

Berlin, augusztus 5

A keletporoszországi országutakon autón, kocsin, kerékpáron, máris megindultak a zarándokok ezrei Hindenburg ravatalához.

Ezer és ezer ember érkezett máris Neudeckbe, akik egész nap levett kalappal állják körül a kastélyt.

Hindenburg holttestét szombat délelőtt helyezték koporsóba és felravatalozták a neudecki kastélyban.

Hétfőn este indítják el a holttestet Tannenbergbe, ahová a beérkezett jelentések szerint, soha nem látott tömegek vonulnak fel.

A temetést rendező bizottságok óriási munkát fejtenek ki a temetés zavartalan lefolytatására. Már most ki van jelölve minden érkező csoportnak a helye.

A temetést rádió is közvetíti. A német „Lufthansa” összes gépeit üzembe helyezik.

A birodalmi kormány elrendelte a Neudeck és Tannenberg közötti hatvan kilométeres ut sürgős rendbehozatalát.

Az utvonalat a forgalom könnyebb lebonyolítására, négy méterrel kiszélesítik.

A munka elvégzésére nagyszámu munkáscsapatokat és katonai osztagokat rendelték ki.

Bethlen György gróf bukaresti közbenjárásai a legújabb magyar kisebbségi sérelmek ügyében

Az érvényben levő szabályzatok értelmében legrosszabb esetben is csak a jövő év végén lehet elbocsátani a rossz minősítést nyert vasuti alkalmazottakat

Bukaret, augusztus 5.

Azok a szörnyű, életbevágó csapások és érvágások, amelyek a közelmúlt napokban egymás után érték a romániai magyarság mindinkább sorvadó testét a vérszemet kapott sovén többségi elemek részéről, a kisebbségi közvélemény felhőrdülése és kétségbeesett tiltakozása nyomán megmozgatták a magyar párt vezetését is, amely újabb közbenjárásra határozta el magát a kormányköröknél. Bethlen György gróf, az Országos Magyar Párt elnöke augusztus elsejére a fővárosba utazott és három napon át számos, a magyar kisebbséget érdeklő kérdésben eljárta a kormány több tagjánál.

megtanítására. Dehát nem is ez az ő célja.

Ismerjük azoknak a szegény román postásoknak az esetét, akik a nyelvvizsga előtt órát adtak kisebbségi kollégáiknak és ezért fegyelmet kaptak. Ki akarja itt, hogy románul tudjanak? Hiszen az kell, hogy ne tudjanak. Még akkor is az kell, ha tudnak, szegények.

Nyári szabadságra ment már itt a télen az emberiség és a méltányosság.

Bethlen György gróf két ízben is kihallgatást jelent meg Inculet belügyminiszternél és Luca alminiszternél, hogy orvoslást kérjen a nagyváradi időközi bizottság ismeretes határozata ellen, a mellyel 174 magyar alkalmazottat bocsátott el a város szolgálatából. A miniszterek megígérték a magyar párt elnökének, hogy a vonatkozó iratokat sürgősen bekérlik s néhány napon belül a törvényességné mindenben megfelelő módon fognak dönteni. Kijelentették, hogy nem fognak megengedni jogellenes eljárást.

Ez alkalommal ismét szóváltotta a párt elnök a sajtócenzúra kisebbségellenes alkalmazását is. A belügyminiszter erre vonatkozólag azt ígérte, hogy újabb állásfoglalás céljából a minisztertanács elé terjeszti az ügyet. Szóba került ezenkívül általánosságban az időközi-bizottságok kérdése is.

Pénteken Bethlen György gróf hosszabb megbeszélést folytatott Lepadatu vallásügyi miniszterrel, akinek hatáskörébe a kisebbségi vonatkozású ügyek tartoznak. A pártelnök felhívta az erdélyi miniszter figyelmét többek között a nyelvvizsgákra, a magyar postamesterek, valamint a nagyváradi városi alkalmazottak tömeges elbocsátására, a sajtócenzúra, a köz

igazgatási időközi-bizottságok, továbbá a zentelki agrárszérum kérdése a nyomtatékosan kérte a minisztert, hogy vesse latba befolyását a sérelmek igazságos orvoslása érdekében. Lepadatu miniszter is ígéretet tett, hogy igyekezni fog elősegíteni ezeket az ügyeket a törvényes megoldását.

Bethlen György gróf kereste a találkozást Tatarescu miniszterelnökkel is, de ez nem sikerült, mert a kormányfő előbb minisztertanácsban elnökölt, majd tegnap Szinajába utazott királyi kihallgatásra. Franasovici közlekedésügyi miniszter külföldi szabadságon lévén, a pártelnök vele sem folytathatott eszmecsere a magyar postai és vasuti alkalmazottak elbocsátása ügyében.

Az elbocsátott magyar vasutasok ügye

Ezzel szemben Bethlen György grófnak sikerült érdembeli tárgyalásokat folytatnia Mereuta Constantinnal, az államvasutak vezérigazgatójával a nyelvizsgájuk sikertelensége címén már augusztus elsejével elbocsátott magyar vasuti alkalmazottak ügyében.

A magyarpárti elnök kifejtette azt az álláspontját, hogy az érdekelt magyar vasutasok ügyében folyamathoz tett eljárás, mely most tömeges elbocsátásukat eredményezte, ellentétben áll a hivatalos lap 1933 április 28-iki 97. számában megjelent szolgálati szabályzat (Legen pentru statutul personalului CFR), valamint a vasuti munkásokra és iparosokra vonatkozólag a hivatalos lap 1933 október 4-iki 228-ik számában megjelent különleges szolgálati szabályzat (Regulament special pentru lucratorii si meseriasi CFR) rendelkezéseivel.

A vasuti munkásokra és iparosokra vonatkozó különleges szabályzat ugyanis 57. szakaszában intézkedik az elbocsátások tekintetében és c) pontjában kimondja, hogy: „elbocsáthatók azok a véglegesített iparosok és munkások, akik két egymás után következő évben az elégséges minősítési jegy nélkül rosszabb minősítési jegyet kaptak”. Kimondja továbbá a szóbanforgó 57. szakasz, hogy ezeket az elbocsátásokat a központi igazgatóságok foganatosítsák a fegyelmi bizottságok megfelelő véleményezése alapján.

Az említett minősítési jegyeket a szabályzat 9. szakasza értelmében a szolgál-

keznék, hogy az augusztus elsejével foganatosított elbocsátások hatálya megszünik e hogy a kiszemelt magyar vasuti munkások és iparosok csak a jövő év végén kerülhetnek elbocsátásra. Hamarosan meglátjuk, mennyiben válik be a ki- eszközött vezérigazgatói ígéret.

Szeplőt, májfoltot két hét alatt elmulaszt, észrevétlenül hámlaszt a
„FLOREAL” 2-es számú krém!
 1 tégely ára 40 lej.
 Vezérképviselő: Drogueria „CENTRALA” Oradea

Véres harc az osztrák legionisták és S. S.-csapatok között

Letartóztatták a halálra ítélt Planetta védőjét

Ausztria három követelése Papen kinevezése ellenében

München, augusztus 5

A koncentrációs táborból

2000 felfegyverzett osztrák nemzetiszocialista légionista megszökött és elindultak a határra, hogy betörjenek Ausztriába.

A táborparancsnokság, amikor értesült a légionisták szökéséről, SS csapatokat küldött a légionisták üldözésére azzal az utasítással, hogy fegyverezzék le őket és szállítsák vissza a koncentrációs táborba.

Közvetlenül az osztrák határ előtt érték től a légionistákat, akik azonban az SS parancsnok felszólítására nem voltak hajlandók fegyvereiket átadni.

Az SS csapatok megrohmozták a légionistákat és csak igen heves és véres harc után sikerült levezetni őket.

Az elfogottakat felfegyverezték és visszakerítették a müncheni koncentrációs táborba. A harcban 70 osztrák légionista elesett.

Letartóztatták a halálra ítélt Planetta védőjét

Bécs, augusztus 5

Dollfuss gyilkosságának, a halálra ítélt Planetta Ottónak védőjét, Führer dr.-t letartóztatták. Führer dr. ellen az a vád, hogy védőbeszédében nemzetiszocialista propaganda fejtett ki.

A letartóztatott védő lakásán házkutatást tartottak és a rendőrség jelentése szerint, igen sok kompromittáló okmányt találtak.

Papen kinevezésének három előfeltétele

London, augusztus 5

A Times mai vezércikkében ismét az osztrák kérdéssel foglalkozik és szokatlanul éles hangon foglal állást azok ellen, akik azt kívánják, hogy Anglia jelent- sen be érdektelenséget az osztrák kérdésben.

A lap szerint Angliának egyenesen kötelessége figyelemmel kísérni az eseményeket és minden befolyását latba vetni a béke érdekében.

Németországnak feltétlenül teljesíteni kell Ausztria kívánságait, amelynek alapján remél- hető, hogy helyre áll a két ország között a jó- viszony. Ez a három feltétel a következő:

1. Németország oszlassa fel az osztrák

légionista táborokat.

2. Ne nyújtson anyagi támogatást az ausztriai nemzetiszocialista mozgalomnak.

3. Szüntesse be az ezermárkás beutazási vizumot.

Ezt a három feltételt — írja a Times — an- nál inkább el kell fogadni Németországnak, mert enélkül Ausztria nem járul hozzá Papen bécsi követé- való kinevezéséhez.

Változatlan marad Ausztria és Magyar- ország viszonya

Bécs, augusztus 5

Schuschnigg kancellár kijelentette, hogy kormánya minden vonatkozásban folytatja a Dollfuss-kormányt.

és így természetesen semmit sem módosítanak az Ausztria és Magyarország között fennálló viszonylatban sem.

Schuschnigg nem tárgyal a szociál- demokratákkal

Illetékes helyen megcáfolták azt a jelentést, hogy a Schuschnigg-kormány tárgyalásokat kezd a szociáldemokratákkal a nemzetiszoci- alista agitáció közös lektüzdésére.

A kormány egyetlen szociáldemokrata vezetővel sem folytatott tárgyalásokat és valótlannak jelentik ki azokat a híreket is, amelyek szerint az októberi lázadás után letartóztatott szociáldemokrata vezetőket szabadlábra helyezik.

Kis nyári szélhámosság a magyar testvériség nevében

Nem mind székely, aki „sirül”

Temesvár, augusztus 5.

A várost pokoli hőség fojtogatja. Lelanyhult, apatikus az élet érverése. Nincs mozgás, nincs szenzáció, a strandon kívül nincsen számokra élet, temesvári polgár.

A magyar párt irodájában éppen az ideológus miniszterelnök részére készítik a panaszkönyvet. Ha odajutnak magas színe elé, át is nyújtják. A sok panasz- kívánság, jogos igény is elolvad majd a nyári melegben.

Egyszerre nyílik az ajtó és belép egy daróc, bocskoros öreg atyafi. Nem is belép, hanem „besirül”, hiszen székely az istenadta. Dr. Pál György főtitkár urat keresi és előadja szépen, hogy vannak „velemmel” negyvenhárom, „münk” Jugoszláviából, Nagyikinda és környékéről kerültünk ide, ottrekedtünk a háború óta, a Csekonics-uradalomban dolgoztunk, míg most egyszerre elrabolták az állampolgárságot és kitoloncoltak „münköt”. Itt vagyunk a csendőrségen, visznek haza, kit Csikba, kit Udvarhely megyébe, nincs egy falat kenyérünk, de főleg dohányunk és ha segítenének rajtunk. Öt magát Sebestyén Péternek hívják, a többi Kiss Lajos, Nagy Pál s más jó magyar és székely nevek s mindemellé folyik a székely falvak emlegetése és a törülget- szett, zamatos székely szó...

A főtitkár meghatódik illő módon és akciósba lép. Negyvenhárom kiló kenyér iránt intézkedik, nemkevése megfelelő mennyiségű kolbász és dohány irányában. Majd mozgósítja a jogtapácsost, hátha lehetne valami tenni, hiszen égbekiáltó igazságtalanság 15 év után kiebrudalni valakit egy államból. Esetleg népszövetségi petíciónak lenne helye? Mozgósítanak néhány újságíró is, akik örömmel kapnak a szenzáción, hiszen nyár van. Közben az atyafit elküldik, hogy majd utánuk viszik a „hummit” a csend-

őrségre. Sebestyén Péter eltávozik, nagy hűmmögéssel, aminek az értelme csak később derül ki.

Pár óra múlva együtt a természetbeni segély és megindul a telefonálás, hiszen az atyafi nem mondta meg pontosan, hol vannak. A csendőrlégió nem tud rólok, a csendőrszázd kaszárnyája még kevésbé. Oberst dr. felkerekedik és elmegy a hadbírószákhöz és az állambiztonsági rendőrséghez, hátha a szegény ember a világ minden hatóságát csendőrségnek nézi. A riporterek szintén vadászatra indulnak. A székelyek sehol.

Estefelé beáll az atyafi. Délután nincs hivatal. A házmasternek ront neki és nagy veszekedésbe kezd.

— Hát ez a magyar testvériség! Mi éhezünk, nincs egy falat dohányunk!

Azután elárulja, hogy ott vannak a város szélén, azt hiszi, az Aradi-úton, egy kaszárnyában. Adják neki oda azt a segélyt, mert éhenhalnak.

Másnap délelőtt a főtitkár nagy lelkiismeretfurdalások között megint nekilát a telefonálásnak. Emberek szaladnak szét a kaszárnyákba és más hatósági helyekre. A hatóságok idegesen utasítják vissza őket: hagyjanak már békében, nincs nálunk egy fia székely se!

Kora délután ismét jön az ember. Anyagi nyugalommal esküszik rá, hogy az egész társaság ott ül és várja a segélyt a kaszárnyában. Egyben hoz egy igazolást, amin valami csendőrségi sarzs van aláírva. Pecsét ugyan nincs rajta. Az irodában azonban már éltek a gyanuperrel és a holmit rápakolva egy fiatalemberre, elküldték őket együtt a kaszárnyába.

A mese vége már sejtethető. Az öreg atyafi ment, ment, mesélt és mesélt és csak az Aradi úton kezdett megtörni. Révetegen keresgélte a kaszárnyát, majd egyszerre riva fakadt és bevallotta, hogy

hát ő szegény marhapásztor és egy ismerőse, egy volt csendőr tanácsolta neki, hogy ilyenformán egy kis pénzmaghoz lehetne jutni. A barátjától származik a hamis igazolvány is. Az irodába vissza azonban már nem volt hajlandó menni, hanem egy óvatlan pillanatban eloldalgott kísérlője mellől. Nem volt ügyetlen ember az állítólagos Sebestyén Péter, két napig mozgósítani tudott pártot, ügyvédet, újságírókat, hatóságokat. Nyilván ott vétette el a dolgot, hogy kicsinyben próbálkozott a szélhámossággal, holott az csak nagyban szokott sikerülni. Kicsi tolvajnak nem áll a világ.

A magyar pártnál nagymennyiségű kolbász és dohány vár értékesítésre.

A riporterek megsiradják a 43 székelyt és az elmaradt szenzációt. Nyár van, fultat katlan a Bánság, még a szélhámosságok is elolvadnak benne, főleg az aprók. (k. g.)

Diftéria és skarlátjárvány Kolozsváron

Kolozsvár, augusztus 5.

Az utóbbi napokban, a városi főorvosi hivatalnál számos diftéria- és skarlát- megbetegedést jelentettek. Számszerint: 11 diftéria- és 15 skarlátmegbetegedés fordult elő a város területén. A városi főorvos nyilatkozata szerint a járvány nem veszélyes és egyelőre nem ad aggodalomra okot. A szükséges óvintézkedések megtörténtek.

Ellogott pénzhamisítók

Lugos, augusztus 5.

Beldea Pál és Beldea Zamfir hisztracseresi gazdák ellen pénzhamisítás vádjával feljelentés érkezett a karánsebes ügyészségre. A megejtett házkutatás alkalmával a gazdáknál többszáz darab hamis 20 és 10 lejtet találtak. Mindkettőjüket letartóztatták és a karánsebes ügyészség fogházába szállították.

A tökéletes borolvapenge

Repr. GL. N. H. BALTHAZAR
 București, Str. Șelari 7

Rendet csinál az új hadügyminiszter

Uica tábornok után Pomponiu ezredes helyettesét is leváltották a bukaresti katonai ügyészség éléről

Tilos a tisztikarnak a politikai tevékenység — Újabb minisztertanács a miniszterelnök és pénzügyminiszter szinajai audienciája nyomán

Madgearu fog elnökölni a nagy Maniu-banketten

Bukarest, augusztus 5.

Szombaton délelőtt fél 11 órai kezdettel a kormány tagjai újabb minisztertanácsot tartottak Tatarescu miniszterelnök elnöklésével, aki pénteken éjjel érkezett vissza Színájából, ahol — amint már jelentettük — ugynevezett munkakihallgatáson volt az uralkodónál. A miniszterelnök beszámolt a királynak a kormány tevékenységéről s egyben szentesítésre is előterjesztett néhányat a kibocsátandó szükségrendeletekből.

A minisztertanács ezalkalommal is a rendeltetvényekkel foglalkozott, majd megbeszélést a temesvári tartományi értekezlet programját. Tatarescu miniszterelnök és a kormány több tagja szombaton este 9 órakor kelt utra Bukarestből a Bánság fővárosába.

A Maniu-bankett előkészületei

Azon a hatalmasarányúnak ígérkező diszkomán, amelyet a fővárosban Maniu ünneplésére készítenek elő s amely előreláthatólag a hónap közepén, vagy legkésőbb második felében lesz, Madgearu fog elnökölni. A monstre-bankettre politikai pártállásra való tekintet nélkül máris rengeteg ismert egyéniség jelentette be részvételét a rendezőbizottságnak, amelynek Filipescu Grigore az elnöke.

Hetiana lett az új katonai főügyész Bukarestben

A szabadságot Uica tábornok, a bukaresti hadtest parancsnoka helyettesítésével Angelescu Pál tábornok hadügyminiszter Popescu Dániel konstacai hadosztályparancsnokot bízta meg. Az utóbbi időben meglehetősen kedvezőtlen megvilágításba került Uica tábornok külföldre utazik.

Uica tábornok szabadságolásával kapcsolatban a hadügyminiszter visszavonta Chiru Vasile ezredestől a katonai főügyészi delegálást, nyilván Maniu megbotránkozásának és tiltakozásának a hatása alatt. Amint ismeretes, Chiru ezredest tiltató ünnepélyességgel iktatták be Pomponiu ezredes örökébe s az új katonai főügyész nagy baklövést követett el azzal, hogy Uica tábornok hozzá intézett levelére mondott válaszbeszédében kijelentette: ő csak a tábornok parancsaira hajlandó hallgatni a Maniu-ellenes jegyzőkönyvhamisítás kivizsgálása terén is. Ez a kijelentés egyértelmű volt azzal a közmondással, amely szerint „a kécskére bízták a káposztát”, azaz olyan emberekkel akarták a hamisítás újabb vizsgálatát lefolytatni, akik nyíltan megvallották, hogy csak a színtén gyanuba került Uica tábornok fűttyére táncolnak.

Pomponiu, illetőleg Chiru ezredes helyébe a hadügyminiszter a bukaresti hadbírószék katonai főügyészevé Hotineanu alezredes eddigi vádbíztost nevezte ki, akit tegnap visszarendelték szabadságáról s ma be is iktatták új állásába, de már különösebb ünnepélyesség és beszédek nélkül.

SZIGORU HADÜGYMINISZTERI RENDELET A TISZTEK POLITIZÁLÁSA ELLEN

Angelescu Pál hadügyminiszter, aki csak egy héttel ezelőtt vette át ezt a tárcát, — ugy látszik, — erőlyes kézzel igyekszik újra megfegyelmelni a tisztikart, amely mostanában mindinkább belekeveredett a politizálásba.

A hadügyminiszter rendeletet adott ki, a mellyel szigorúan megtiltja a tisztieknek, hogy bármilyen interjú adjanak, nyilvános-

san vitassanak a hadsereget és annak vezetőit érintő kérdéseket, politikai jellegű vitákba bocsátkozzanak, részt vegyenek nyilvános tüntetéseken, nyilvános előadásokon — bármilyen célnak legyenek is, — szerepeljenek s nyilvánosan beszédeket tartsanak.

Amennyiben pedig felettes parancsnokságtól ilyen megbízást kapnak, akkor parancsnokaiknak írásban be kell mutatniok beszédeiket s azok tartalmáért az illető parancsnok fe-

lős. A katonatiszteknek semmilyen formában sem szabad közreműködniök a sajtóban, kivéve a katonai folyóiratokat.

A körrendeletet a hadügyminiszter azzal indokolja, hogy egyes tiszték az utóbbi időben sorozatos hibákat követtek el, amelyek összeegyeztethetetlenek a katonai fegyelemmel és hagyományokkal, valamint a titoktartással és mérséklettel. A rendelkezés végrehajtásáért a hadügyminiszter a hadtestparancsnokokat és szolgálati főnököket teszi felelőssé.

Vakmerő rablótámadás Borszéklüfűrdő közelében

Revolvers banditák kifosztottak egy 16 tagú társaságot — A csendőrség gyors és eredményes nyomozása

Marosvásárhely, augusztus 5.

Hihetetlenül ügyes módon előkészített rablás tartja izgalomban a marosmegyei Borszék közszeg fűrdő közönségét.

Egy 16 tagból álló társaság tegnap kirándulásra indult egyik Borszék melletti erdőbe. Az erdő között egy ösvényen a kirándulók elé állott egy pásztorfiu, aki felajánlotta a társaságnak, hogy a friss forráshoz vezeti őket.

A pásztorfiu udvariaskodása természetesen tünt a társaság előtt s az amugyis szomjas kirándulók készséggel kaptak az ajánlaton.

A forrás mellett izgalmas meglepetés várt rájuk:

a pásztorfiu háromszor rákoppantott botjával egyik fa törzsére s a jelre az erdőből három állig felfegyverkezett bandita lépett elő, revolvért szegezve a társaságnak.

A banditák pénzt és ékszert követeltek.

A kirándulók nem mertek ellenszegülni a fegyveres kényszerítésnek s mindenikük átadta a nála levő pénzt és ékszert a rablóknak.

A pásztorfiu látszólag szintén meglepetéssel nézte végig a banditák munkáját, melynek végeztével elmenekültek az erdőbe.

Az eset nagy izgalomba hozta a falu lakosságát és a nyaraló vendégeket. A csendőrség a pásztorfiut azonnal letartóztatta és nyomozni kezdett a banditák után is, akik közül egyet, Divoki Ferenc tölgyesi erdei munkás személyében csakhamar sikerült is letartóztatni.

A letartóztatott rablótól kihallgatása alkalmával sikerült megtudni, hogy az elrabolt pénzt és ékszereket hová rejtették el. A csendőrség felásatta a megnevezett helyet s 30 ezer lej készpénzt és körülbelül ugyanannyi értékű ékszert meg is találtak.

A nyomozás tovább folyik.

Hova vezet a sportszerűtlenség sportja

Tovább kavargó a NAC—Crisana-ügy

Az egész ügyben a katonai hatóság mutálja a legfőbb tárgyilagosságot

Nagyvárad, augusztus 5.

A NAC—Crisana-ügy ma már túlment a helyi kereteken. Egész Erdély magyar sportélete megdöbbentéssel figyeli, hogy hová fajulhat el a nemzeti türelmetlenség tobzódása, amely már a sportot is kikezdte.

Megirtuk, hogy a vasárnapi mérkőzésen a pályán a NAC legyőzte a Crisanát. Meccs után súlyos jelenetek játszódtak le. A Crisana játékosok inzultálni akarták a NAC-istákat. Másnap a román csapat több játékosa megjelent a hadtestparancsnokságon és feljelentést tettek: Szerintük a NAC-isták a románságot gyalázó szavakat mondtak. A nyilvánvalóan rosszindulatú vádaskodásban a vezérőrt Barátky Gyula vitte. Az a Barátky, aki nemrég még Magyarország válogatottjában játszott.

A hadtestparancsnokságon az első intézkedés az volt, hogy felfüggesztették a NAC működési jogát a vizsgálat befejezéséig. Az iratokat áttették a rendőrségre, ahol megkezdtek a kihallgatásokat. Bartha és Feuerstein NAC-játékosok mondták volna a nemzetgyalázó kijelentéseket, ezért őket hallgatták ki először. Mindketten erőlyesen tagadták, hogy va-

laha is mondták volna a feljelentés tárgyát képező szavakat.

A Crisana Poenaru-Bordea törvényszéki bírót, az egyesület elnökét, Barátky, Püllök kapust és János főhadnagyot nevezte meg tanúknak. Különösen Poenaru-Bordea vallomása körül keletkeztek izgalomok. A törvényszéki bírót azt állította, hogy személyesen hallotta a NAC-isták románságot gyalázó kijelentéseit. Ezzel szemben Goteanu rendőrkormányzó kijelentette, hogy a Crisana elnöke annál kevésbé hallhatta a vitát, amely a NAC-öltözöben folyt le, mert

onnan hetven lépés távolságra állott egy társasággal.

Poenaru-Bordea ellen Burdan, a meccs bíróját, feljelentést tett az igazságügyminiszternél, mert rátámadt és inzultálta.

A NAC is bejelentette tanuit: Valeanu rendőrkormányzó, Petrovici főhadnagyot, egy brailai főhadnagyot és a NAC teljes vezetőségét. Péntek délután a NAC teljes csapatát beidézték a rendőrségre.

Szombaton délelőtt a hadtestparancsnokság vizsgálta az iratokat a rendőrségről és Sau-

lescu ezredes vette kezébe a vizsgálatot. Jellemző, hogy Barátky ellenszenves „honmentő” eljárását a hivatalos körök is elítélik. Saulescu ezredes kijelentette, hogy

nem tekinti komolynak és hitelesnek annak a Barátkynak vádaskodását, aki öt évig volt katonaszökevény.

A hadtestparancsnokságon különben a legnagyobb tárgyilagossággal kezelik a NAC ügyét és minden remény meg van rá, hogy a vasárnapi NAC—nagybányai Phoenix mérkőzést engedélyezik.

A kolozsmegyei kisebbségi tanerők közül majdnem mindegyiknek vizsgáznia kell

Kolozsár, augusztus 5.

A kolozsvári tanítóknak és tanítónőknek pénteken kézbesítették ki a 12-én kezdődő román nyelvvizsgára szóló behívókat.

A kolozsvári 12 felekezeti iskolából 52 tanító közül 45-öt utasítottak nyelvvizsgára.

Mindössze öt tanítónak ismerték el a román tudását, kettőnek pedig a hatvanéves korhatár betöltése miatt nem kell vizsgára menni.

Kolozsmegyében sem jobb a helyzet. A megye területéről

95 tanító közül 72 kell megjelenjen a bizottság előtt.

Az állami iskolában tanító kisebbségi tanerők közül 42-öt hívtak vizsgára.

A vizsgára idézett tanítók között nagy az elkeseredés, mert soknak közülük a tanfelügyelő már megállapította kifogástalan román nyelvtudását és most mégis vizsgáznia kell.

Izgalom a titokzatos módon eltűnt és megkerült angol katonai okmányok körül

London, augusztus 5.

Néhány napon keresztül izgalmas ügy tartotta izgalomban az angol rendőri és katonai hatóságokat.

A hadvezetőség néhány láda rendkívül fontos katonai iratot indított utnak Portsmouth kikötőjébe.

A ládák azonban nem érkeztek meg a kikötőbe, utközben, a szigorú őrzet ellenére eltűntek.

Napokig titokban nyomoztak az eltűnt iratok után, végül is nyilvánosságra került és az egész angol közvélemény izgalmas érdeklődéssel kísérte a már hiábavalónak látszó nyomozást. A feltevés az volt, hogy az iratokkal telt ládákat kémek lopták el és már nyomtalanul el is tűntek zsákmányukkal.

Szombat délelőtt váratlanul a rendőrség jelentést adott ki, hogy az eltűnt iratok megkerültek, de az eltűnés titokzatos körülményeiről nem adtak felvilágosítást.

Bosszúból kiirtotta haragosa kertjében a gyümölcsfákat

Kolozsár, augusztus 5.

Különös bosszu ügyében nyomoz a kolozsvári rendőrség: eddig még ismeretlen felbujtó feldúlta haragosa kertjét, tetemes kárt okozva.

Török Ferenc vágóhidtéri szijgyártómester pénteken megjelent a rendőrségen és feljelentést tett, melyben elmondotta, hogy

brétfüi kertjét teljesen összedulva találta. Ismeretlen tettesek az összes gyümölcsfákat tövestől kivágták és a kertben olyan pusztítást végeztek, hogy minden termés odaveszett.

Rövid nyomozás után kézrekerültek a kertrombolók, Horvát és Engi parasztelegények személyében. Bevallották, hogy felbujtójuk száz lejt fizetett a „munkáért”.

A személyleírás alapján már nyomorvannak: Törökék egyik haragosa állott bosszút ilyen szokatlan módon.

300 ezer lej értékű kukorica égett el Nagyváradon

Nagyvárad, augusztus 5.

Mezei Izidor terménykereskedő a nagyváradai Ósítelen levő száraz csóskukoricával megtömött raktárában, szombaton hajnalban tűz ütött ki. A kár meghaladja a 300 ezer lejt.

ERDÉLYI SORS, MŰVÉSZ-SORS, MAGYAR SORS

A tenkei kántortanító, aki forradalmasítani akarja a zeneszerzést

Önálló koncertje volt a budapesti Vigadóban. Hubay kétszer írt neki, de még mindig Tenkén van és nyelvvizsgára készül... — Szimfóniákat, operákat ír és kénytelen a szomszédba menni, ha zongorázni akar

Zenefőiskolák pódiumán lenne a helye és ABC-re tanítja a falusi nebulókat

Tenke, augusztus 5.

A budapesti Vigadó nagytermében pár évvel ezelőtt önálló koncertet adott egy erdélyi fiatalember. Saját szerzeményeit interpretálta a magyar főváros zenei előkelőségei és válogatott, hozzáértő közönség előtt. Hubay mester is ott volt a csodálkozva érdeklődött: ki ez a fiatal muzsikás, Erdélynek ez az ismeretlen nevű művésze, aki ilyen lenyűgöző, monumentális zenével lép a nyilvánosság elé?

A koncertnek nagy sikere volt, a budapesti lapok hasábjait irták róla, aztán... nem történt semmi. A művész visszajött Erdélybe, ismét elfoglalta katedráját a biharmegyei falu felekezeti iskolájában a mint katolikus kántortanító, tovább folytatta ott, ahol abbahagyta. Am titokban bizonyára ma is szövegveti színes álmait, elképzelt, ragyogó karrierjéről, amit nehéz megfújni annak, aki összeköttetések, barátai, vagy rokonai támogatás nélkül, pusztán tehetségével veszi fel a harcot a sötét ostromolja az érvényesülés, bizony, legtöbbször esakott vaskapuit.

A fiatal zeneszerzőt Rottensteiner-Csongor Sándornak hívják. Jelenleg a Nagyszalonta melletti Tenke községben lakik, előbb Szilágyesen tanítószkodott. Budapesti útját egy napihír készítette elő, melyben az állott, hogy Budapesten, a zeneakadémia mellett,

tehetségkutató bizottság működik, amelynek kimondott célja az, hogy az értékes emberek hóna alá nyuljon és tehetségük kifejtését segítse.

Barátjának és támogatójának, Balaton Zoltán dr., nagyszalontai orvosnak biztatására Rottensteiner-Csongor Sándor beküldötte több szerzeményét ennek a bizottságnak, ahol az volt az egyöntetű vélemény, hogy új zenei tehetség bukkant fel. A felfedezésnek híre ment ugyanarra, hogy Radnay Oszkár, a Fáklya budapesti kultúrallat igazgatója, egy együttes szerzői est programjába felvette Rottensteiner szereplését is. Ez a szerzői est nagy siker jegyében zajlott le és a fiatal zeneszerző Bárd Oszkár, Szabó Mária és Szántó György erdélyi írók társaságában mutatkozott be a magyar főváros közönségének. Rottensteiner három nagyjelentőségű 1719 — végig modern kamaraművét adták elő: egy hegedűszonátát, egy vonósnégyest, amelyet a világhírű Hoffmann vonósnégyes interpretált, valamint egy zongoraszonátát.

Ezután következett a vigadói koncert.

SZIMFÓNIÁK PETRÓLEUMLAMPA MELLETT

A nagy siker után pár hétig még Budapesten maradt, aztán elfogyott a pénze és visszajött Biharba.

Esténként, a napi robot után, meggyújtotta a kántói lak gerendájáról alácsüngő petróleumlámpát, előszedte kottapapírjait és írt, írt... Megírta a „Magyar ég alatt” és „Felhők”, Petőfi verseinek „Felhők” ciklusára szerzett szimfóniáit. Kis dalokat zenésített meg és modern operákat komponált. S ha néhanapján erőt vett rajta a csüggedés, ott állott mögötte biztató szavával Balaton Zoltán dr., aki maga is képzett muzsikás lévén (több értékes szerzeménye van), a tollat mindannyiszor visszaparancsolta barátja kezébe s anyagilag is rendelkezésére állott, csak hogy a falu zsibbasztó egyhanguságát s a megélhetéssel járó gondokat elfeledtesse vele.

A ZENESZERZŐNEK NEM TELIK ZONGORÁRA

Tenke felé dőcögünk, a borzalmas megyei uton, melyen az egykori alapítványoknak csak „esontváza” maradt meg. Az autó olyan mozdulatokat tesz, mint a „vurstlikból” jól ismert „vadszamar” nevű elmés szereket, melyen potomon áron ki lehet élvezni a tengeri betegség minden gyönyörűségét. Balaton dr. ül a volánnál és láthatóan biztos kézzel hajt a kőtörések között. A hátsó ülésen Balatonné szenved, a gobelin-képek meggyeztette ismert, hivatalos kezű művésze, aki maga is rajongója a zenének s elkíséri férjét a veszedelmes turán, talán abban a reményben, hogy a Tenkén felcsendülő, a művészet legmélyéről napvilágra hozott zenei akkordok, furcsa izzású és különös íramu melódiai majd kárpótolják az utközben ért viszonytalanságokért.

Eppen vége van a vecsernyének, amikor Tenkére érünk. A katolikus hívek lassan szálalognak ki a templomból. Még egyideig hallgatók az orgonaszó, aztán elhal a tanító ur,

hóna alatt hatalmas kottaköteggel, megjelenik a templomajtóban. 30 év körüli félénk fiatalember, nagy kék szemekkel, kissé hajlott vállal, kopott szürke ruhában.

Bemutatkozunk egymásnak. Rottensteiner arcán kesernyés mosoly suhan át, amikor megtudja, hogy újságíró vagyok. A lapok Pesten már írtak róla és mégis itt van, vecsernyére orgonál s a nebulókat az ABC rejtelmekre tanítja...

— Hová megyünk? — kérdi Balaton dr. Tudniillik: hová megyünk, hol kapunk zongorát, ahol a kottákat le lehet játszani.

Rottensteiner tanító urnak, a modern zene nagy ígéretének ugyanis nemhogy zongorája, de még harmóniuma sincs odahaza.

Ellenben van két gyereke, két eleven, naphoszszat majszoló lurkó és öreg édesanyja. Ugy-e,

tetszik tudni, mire megy a zongora ára egy ilyen kántortanítói családban...

AKI JÁTSZVA HANGSZEREL 120 TAGU ZENEKARRA

Ugy döntünk, hogy Elek doktorékhöz megyünk. A kedves öreg házaspár a legnagyobb készséggel engedi át a zongorát a „bemutató” céljaira. A zenei színházról még átjön egy zenekedvelő uriaszony s körülüljük a zeneszerzőt, akinek hosszú ujjai kissé remegve siklanak végig a billentyűkön.

Felcsendülnek az első akkordok s azután a művész fáradhatatlanul játszik. Saját kompozícióit adja elő, majd azokat a szerzeményeket játssza le, melyeket Balaton doktorral közösen írt. Így: a „Barlangi medve” című operát, „Ha muzsikál a karnevál” és „Szalónbetyár” c. forradalmi elgondolása, új zenei és diszlethatások.

Hol kell nyelvvizsgáznunk az erdélyi kisebbségi tanítóknak?

Augusztus 12-én reggel 8 órakor kezdődnek a sanyargatások

Bukarest, augusztus 5

Megirtuk a napokban, hogy a hivatalos lap 174. számában megjelent a közoktatásiügyi minisztérium rendelete a kisebbségi néptanítók román nyelvvizsgájára vonatkozólag is. Most a minisztérium pótrendeletben állapította meg azokat a központokat, amelyekben a kisebbségi tanítók augusztus 12-től kezdve vizsgázni fognak írásbelileg és szóbelileg a román nyelvből, történelemből és földrajzból. Ezek a vizsga-központok Erdélyre nézve a következők:

Kolozsváron: a Kolozs, Maros, Naszód, Szamos és tordamegyebeli kisebbségi tanítók.

Nagyszebenben az Alsófehér, Szeben,

Nagyküklő, Kisküklő és Hunyad-megyebeli,

Brassóban a Brassó, Háromszék és Fogarasmegyebeli

Szatmáron a Szatmár és Máramaros-megyebeli.

Nagykarolyban a szilágymegyeiek. Székelykeresztúron az Udvarhely és Csikmegyeiek.

Temesváron a Temes-Torontál, Szörény és Krassómegyeiek.

Aradon az aradmegyeiek.

Nagyváradon a biharmegyeiek.

A nyelvvizsgák minden központban augusztus 12-ikén reggel 8 órakor veszik kezdetüket.

Diszpolgárok, előre!

A gyergyószentmiklósi polgármester programja a választások előtt és a gyakorlatában

Egy rosszul sikerült diszpolgár-választás tanulságai

Gyergyószentmiklós, augusztus 5

Aki távolról figyeli az eseményeket, teljes joggal állapíthatja meg: nagy baj már nem lehet Gyergyószentmiklóson. A világ izgulhat, a gazdasági válság pusztíthat, Gyergyószentmiklós szénája olyan rendben van, hogy mindössze egy-néhány diszpolgárra van szüksége a teljes boldogsághoz.

A város tízezer lélekszáma ugyan más véleményen van, a türehtetlen nyomorúság ellen szeretné, ha valamivel biztatóbb programot dolgozna ki az új polgármester, mint diszpolgárok tevénytésért. De a polgármester, aki alig egy évvel ezelőtt, más programmal indult és más programmal ért el tagadhatatlan sikereket, minderről már elfelejtkezett, amikor nyeregbe jutott és pontosan másolja elődjei elfogult politikáját.

Amikor még nem kellett diszpolgár

Egy évvel ezelőtt Pacurariu János akkori időközi bizottsági elnök „a város és székely kultúra érdekében kifejtett bokrös érdemeiért” Gyergyószentmiklós diszpolgárává választotta Gusti volt közoktatásiügyi minisztert.

A mostani polgármester, Campianu Max dr. akkor még ellenzékben volt és hevesen tiltakozott a miniszter diszpolgársága ellen.

Tiltakozott akkor elsősorban azért, mert — amint kifejtette — a miniszter semmi olyat nem tett a város érdekében, amivel a megtiszteltetést kiérdemelte volna, de tiltakozott az ellen is, hogy az időközi bizottság Gyergyószentmiklós nyomorúságának enyhítése helyett diszpolgári okmányok szállításával foglalkozzék. Derék beszéd volt, nem kis népszerű-

séget szerzett Campian Maxnak, amíg a legutóbbi választáson ő került a polgármesteri székbe

Egy kis politika a székelyek „visz-szarománosítása” érdekében

Most már lett volna alkalma az új polgármesternek a székelyföldi nyomorúság érdekében megfelelő helyen dolgozni, mert a nyomorúság azóta sem változott. Változott azonban a heves ellenzéki és diszpolgárellenes Campianu Max dr.

A polgármester és Boeriu Artemie görög katolikus esperes között igen szoros barátság áll fenn. Az esperes teljes erejével támogatta Campianut politikai harcaiban s amikor győzött, első dolga volt módot keresni az esperes megjutalmazására.

Elhatározták, hogy a szerintük nagyszámban levő elmagyarosodott románok visszarománosítása érdekében jó volna görög katolikus vikáriusságot szervezni Gyergyószentmiklóson. A vikárius természetesen, Boeriu esperes lenne.

Az egykor nemzetiiségi egyetértést hangoztató Campianu nem sokáig tervezett a kétségtelenül székelyek ellen irányuló ötlettel, hanem hozzáállott a végrehajtáshoz. Két másik görögkatolikus úi kíséretében Balázsfalvára utazott s előadták a tervet.

Itt nem voltak túlságosan elragadtatva és emlegették Boeriu esperesnek a hajdu-dorogi elszakadással kapcsolatos tevékenységeit is, de tekintve a gyönyörű programot, az „elmagyarosodott románok visszarománosítását”, megígérték, hogy gondolkodnak még a dolgon.

Ez azonban csak ígéret, Campianu pedig

ra alapított revü-operetteket.

Az utóbbit Balaton Zoltán librettója és zenéje nyomán Rottensteiner 120 tagu zenekarra hangszerezte.

Zenei élményemet és kritikámat ebben a pár szóban süríthetem: kár, hogy ezt a játékot, ezt a muzsikát nem hallgathatták meg a magasabb zenei képzettséggel bíró muzsikások.

ABBAMARADT A ZENESZERZÉS, A MŰVÉSZ NYELVVIZSGÁRA KÉSZÜL

— Rottensteiner nemcsak a zeneszerzés terén igyekszik maradandót alkotni, — mondja Balaton Zoltán. A magas zenei régiókban való kutatásai közben

olyan zenetechinikai felfedezésekre bukkant, amelyekkel forradalmasítani fogja a zeneszerzést.

Annyi bizonyos, hogy elgondolásai maguk után hozzák egyes hangszerek konstrukciójának megváltoztatását és eddigi hangjegyírásunk orthografiájának kibővítését.

Megtudom, hogy Pesten több színházzal tárgyaltak. Mindannyiszor azon akadt el a dolog, hogy a színházak anyagi ereje nem bírja el ezeket a káprázatos hangszerezési zenedarabokat.

Hubay Jenő két ízben is írt Rottensteinernek. Két levél, melynek ma csupán autogram őrteke van...

A tenkei tanító ujabban az erdélyi zene mélysegeiben kutat.

Nem szívesen beszél magáról. Mostanában abbahagyta a zeneszerzést. Komolyabb elfoglaltsága akadt.

Nyelvvizsgára készül.

Kakassy Endre

kézzelfogható eredményeket akart az esperes érdekében.

Meg kell mutatni Balázsfalvának, milyen népszerű ember pártfogoltja a Székelyföldön.

Diszpolgárok előre

Ez a további lépés a legutóbbi tanács ülésen derült ki, amikor a polgármester előterjesztette a városi tanácsban hogy válasszák meg Gyergyószentmiklós diszpolgárává Boeriu Artemie görögkatolikus esperest, Szabó György római katolikus apátplébánost és Deér Kálmár tüzoltófőparancsnokot. A fontos Boeriu volt de hogy „ne ugráljanak a székelyek” odaállított mellé két magyart is.

Elzengte a dícséreteket a főjegyző, a polgármester, végül felállottak sorra a megtisztelteték is és felsorolták saját érdekeiket. Amikor azonban Boeriu esperesre került a sor,

váratlan incidens történt. Még ideje sem volt érdemeit felsorolni, a mikor közbeszólt Benea Teofil ügyvéd:

— Esperes ur! Hagyja későbbre a köszönetet, a tanács még nem döntött. Boeriu kezlegyintéssel intette el Beneát, az ügyvéd azonban nem hátrált. Figyelmeztette a tanácsot, hogy a törvény pontosan előírja a diszpolgársághoz szükséges követelményeket, Boeriu esperes pedig

a lelkek körül érdemes szolgálatot végzett, de a város érdekében semmit.

A polgármester véget kívánt vetni a vitának és elrendelte a szavazást. Ennek az eredménye talán meglepte a polgármestert, de igazolta Beneát.

A tanács ugyanis egy-egy szavazattöbbséggel megválasztotta Szabó apátplébánost és Deér tüzoltófőparancsnokot, de leszavazta Boeriu esperes diszpolgárságát.

A polgármester szépen kigondolt terve alaposan megbukott: a Boeriu kedvéért kijelölt emberek diszpolgárok lettek, míg az esperes csak egy tapasztalattal lett gazdagabb...

A kudarc el is keserítette a székelyföldi „vezért”. Kijelentette: Gyergyószentmiklós megérett arra, hogy örökös időközi bizottság vezetése alá kerüljön.

Hogyne, amikor nem akar diszpolgárt, hanem a nyomorúságból, a porból, a sárból akar kikerülni.

Mert rendes, komoly közigazgatást vár a választott tanácstól és nem közigazgatási paródiát.

Diszpolgárok helyett programot vár a polgármestertől, amellyel kilendülhet mai földhözragadt szegénységéből.

Programot, amelyet akkor ígért Campianu dr., amikor a szavazatokat kérte Gyergyószentmiklós székelyeitől.

Nagy erdőtűz Braila környékén

Braila, augusztus 5.

A Braila közelében levő Janca község határában pénteken délután tüzet fogtak az állami erdők.

A tűz rövid idő alatt több hektárnyi területet lobbantott lángra. Az erdőtűz eddig még nem sikerült eloltani.

A kér meghaladja a tízmillió lejt.

HIREK

Baradlai László:

40° CELSIUS

— Főur, micsoda disznóság, hogy nincs ennél hidegebb vizük... Meg kell örülni a melegnek...

— Mit szól Hindenburghoz?

— Neki már jó, Kovács ur. Ő már nem szenved végig ezt a pokoli kánikulát.

Negyven fok Celsius. Mindent és mindenkit valami langyos, verejtékes kábulatba hullat a hőség.

A nyugdíjasok fekete ruhákban, elfakult, vastag szövetekben állnak a pénzügyigazgatóság előtt. Most is és talán mindörökké. A nyugdíjat várják. Ömlik róluk a verejték. A nyugdíj nem jött. Még ma sem jött. Mikor jön? Mikor?

Jó lenne most a strandon lenni. Talán mindenki ott van. De mégsem. Az adóvégrehajtó szorgalmasan dolgozik. Ő nem érzi a meleget? Hogy lehet az?

— Mutti, fagyaltot akarok — sivalkodik egy kis rongyos.

Az anyja is vágyakozva néz a fagyalt felé. „Két lej, csak két lej. Itt a hideg fagyalt urak, két lej. Sok pénz a két lej. A papa levélkézből és azt mondják, hogy... jaj, nem szabad rá gondolni. Eppen elég ez a meleg.

Két fiatalember hangosan vitatkozik:

— Jogos volt az Olympia óvása.

Kladnó volt Aradon, valóságos Kladnó.

— De barátom, a három gól ellen mégsem lehetett védekezni...

Lány: „tudod az úgy volt, hogy mondtam a Nusinak, ne menjen vele csónakázni és mégis elment, hát persze, hogy ez lett a vége...”

Másik lány: És elveszi?

Lány: Dehogy veszi. Közben áthelyezték a regátba. Muscel-megyében lesz forgalmista.

Mérges ur (románul): Minden kisebb-ségit ki kell dobni az állásából, mert veszélyt jelentenek az államra...

Sovány férfi magyarul az asszonyhoz: ...és ha innen is kidobnak, akkor igazán nem marad más hátra, mint a revolver...

Kövér ur: Valami kompakt ennivalót, pincér. Libamáj van?

Mindenki csodálkozik. Többen rossz-szul lesznek.

Hangos szírnával robog a mentő-kocsi.

Az uszodánál vízbe fulladt egy gyerek...

Asszony: Rémes, ezek a mai anyák nem vigyáznak...

A rikkanás álmosan kiabál.

Egy emeleti ablakból kihajolva elkeseredetten csókolózik egy leány és egy fiu.

A sarokban egy vigée megkontrázza a kasszát és bemozdja az ultimót.

Meleg van. Csak a nyugdíjasok állnak kánikulában, negyven fok árnyékban is, gondterhelte arcukról csurog a verejték, várják a csodát, a nyugdíjat az esőt, az életet...

A hőség mindent elborít.

Jó volna egy kis eső. Jó volna egy kis jótékony szellő, egy kis irgalmas, tiszta levegő...

De minden forr... 40 fok Celsius.

Hőség, gyűlölet, igazságtalanság egyaránt.

40 fok.

Forrpont.

— Elmarad a nagybányai fodrász-kongresszus. Közölte a B. L., hogy a romániai fodrászok országos kongresszusát Nagy-bányán tartják meg. Mint most értesülünk, a nagybányai kongresszus technikai akadályok miatt elmarad és ennek következtében az ország fodrászai augusztus 26-ikán Marosvásárhelyen gyűlnek össze országos kongresszusra. A nagygyűlés előkészületeivel König Károly marosvásárhelyi fodrász, a hivatalos fodrászszakszervelet vezetője van megbízva.

— Gyilkosság egy küllőmegyei köz-ségben. Balu János legény négy késszu-rással megölte Balu Miklós nevű rokonát, akivel ugyanegy leánynak udvaroltak. A gyilkost David Alexandru hosszúszerű csendőrmester fogta el és átadta az er-zsébetrárosi ügyésznek.

— Marosmegyében is feltűntek a kolumbácsi legyek. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi főállatorvosi hivatalhoz befutott jelentések szerint már Marosmegyében is feltűntek a kolumbácsi legyek. Az első jelentések szerint eddig Felsőköhér községben jelentek meg a kolumbácsi legyek, amelyek az állatállományban nagy pusztítást okoztak. A kolumbácsi légyszegély terjedésének megakadályozására a marosvásárhelyi főállatorvosi hivatal megtette a kellő óvintézkedéseket.

— Küllőmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Poian Laurian 15 éves kápolnai és Comsa Ilie 16 éves zsidvei legények megtámadták Rafila Munteanu 15 éves bolkáci és Moldovan Anna 14 éves sövényfalvai cselédleányokat és erkölcstelen merényletet követtek el ellenük. A zsidvei csendőrszervezet csakhamar lefogta a legényeket akiket letartóztattak és bekísérték az erzsébetrárosi ügyész-ségre.

Forradalmi újítást javasolt néhány orvos a Bristolban megtartott angol köz-egészségügyi kongresszuson. Azt ajánlották, hogy állami felhatalmazás alapján ki kellene irtani a hülyéket. Természetesen nem gondoltak óriási arányú tömeg-mészárlásra, amely az embernek a jelzővel kapcsolatban önkéntelenül is eszé-be jutna. Csak az egészen súlyos állapotban levők, önmagukkal teljesen társietellen hülyék volna szó. Dr. R. J. A. Berry, bristoli egyetemi tanár negyvenháromezer le a súlyos idiotizmusban szenvedő szerencsétlen betegeket. Sem mozogni, sem beszélni nem tudnak, önmagukkal teljesen tehetetlenek, a legcsekélyebb szellemi funkció sem fedezhető fel náluk, életük nem fejlettebb, mint a néhánynapos vak kutyakölyköké. Hosszu évekig élnek a szerencsétlen, embernek alig nevezhető lé-nyek. Ezalatt táplálni, ruházni kell őket, pénzbe kerülnek, szörnyű nyomasztó nyűgöt jelentenek hozzátartozóiknak. Teljesen reménytelen, gyógyíthatatlan ese-tek és ezért mindenkinek jobb volna, ha az orvosok kiirtanák őket. Több más neves angol orvos hasonlóképpen nyilatkozott és törvényt sürgetett, mely a legre-ménytelenebb hülyék hatósági megölését lehetővé teszi. Szép, szép, de mi lesz eb-ből például Hitler országában. Pont azokat fogják hülyéknek deklarálni, akik nem azok.

Időjárásjelentés. A bu-dapesti időjárás-kutató in-tézet jelentése szerint élénk szél, sokhelyütt eső, helyenként zivartart hoz. A rekkenő hőség nyugaton és északon kissé csökken, délkeleten valószínűleg még fokozódik.

— Marosvásárhelyi kereskedők és ipa-rosok kitüntetése. Tudósítónk jelenti: Bensőséges meleg ünnepség folyt le a marosvásárhelyi kereskedelmi és ipar-kamarában. Az ünnepségek rendjén nyújtották át több marosvásárhelyi ér-deemes kereskedőnek és iparosnak a ke-reskedelmi érdemrend első osztályát. Az ünnepség során először Biró József dr., a kamara főtitkára olvasta fel a ki-rályi kitüntetésről szóló leiratót, majd Caprucianu Melinte, a marosvásárhelyi kamara elnöke és Benkő László alelnök, akik szintén a kitüntetettek között szere-pelnek, mondtak néhány keresetlen meleg szóban köszönetet a felsőbb ki-tüntetésért. Ezután a következőknek adták át a királyi kitüntetést: Caprucianu Melinte kamarai elnök, Benkő László alelnök, Breckner Vilmos szap-pangyáros, Hints Zoltán dr. gyógyszer-ész, Mestitz Albert butorgyáros, Nemes Béla cukorgyári igazgató, Rosenfeld Je-nő nagykereskedő, Weiss Zsigmond ny.favállalati igazgató, Boldor Szabin ke-reskedő, Bustya Béla iparosgyélti elnök, Godt Adolf iparos, Némethy Józsefné banktisztviselő, Révész Béla, Szabó Ferenc, Vaday F. Sándor kereskedő és Ritz Antal iparosgyélti elnök.

— Háromszék megyei hírek. Tudósítónk je-lenti: A Zabolai Sport Egyletnek a múlt héten lezajlott szép pályaváratási ünnepe után, melyen az egész közeli és orbai járás sportolói köp-viseltette magát, most egy másik székegy-szék, a kovásznai „Amatőr” szentel pá-lyát folyó hó 5-én, vasárnap, egész napra ki-terjedő változatos programmal. A különféle versenyeken és sportszámokban a kézdívsár-helyi egyletek, a gelencei Nemere S. E. és a biassói Vénusz S. E. is részt vesz. — A na-pokban létesített kovásznai közjegyzői állásra az igazságügyminiszter dr. Jancsó Gábor volt kézdívsárhelyi közjegyzőt nevezte ki. Az új közjegyző már a jövő héten megnyitja irodá-ját Kovásznán. — Kézdívsárhelyi társadalma a jövő hónapok folyamán két nagyobb szabásu programot készít elő. Az egyik a szeptember 1-én és 2-án Kézdívsárhelyen tartandó orszá-gos katolikus nagygyűlés, a másik az októ-ber 14–21-ig terjedő időben rendezendő mező-gazdasági, ipari és kereskedelmi kiállítás, mely-re egy a közeli, mint az orbai járások gazdái, kereskedői, iparosai meghívást kaptak. — Kézdívsárhelyen az elmúlt száz évvel történt bor-zalmas tűzvész emlékeztető, mely majd az egész várost elhamvasztotta, ünnepélyes isten-tiszteletet tartottak a református templomban. — Koszandi József 69 éves kézdívsárhelyi illető-

Csak a ragyogó fehér fogsor tetszik...

Tudományos eljárás, amely gyorsab-ban és alaposabban eltünteti a fogakon levő sárga foltokat, megfehéríti fogso-rát... Egy kísérlet meg fogja győzni. Rövid időn belül látni fogja, hogy a KOLYNOS fogkrémtől olyan ragyogó fehérséget kapnak fogai, amilyent egyet-len más közönséges fogpasztával sem tud elérni.

Finom habja behatol a legszűkebb foghézagokba is, eltünteti a sárga foga-kat és a fogzománcban látható lerakó-dást, anélkül, hogy a zománcot megtá-madná. Kezdje meg azonnal a KOLY-NOS fogkrém használatát, — egy centi-méter nagyságú darab száraz kefére, kétszer naponta, — és azonnal észlelni fogja hatását: fehér, egészséges fogak, rózsaszín foghús. Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

ABLAK

ségű famunkás a napokban felakasztotta ma-gát és meghalt. Tettéknek oka, hogy nem bírta már a munkát s inkább a halált választotta, mint a nyomort. — Soha még annyi mezei lo-pás nem történt Kézdívsárhely határában, mint ezidén. Különösen a város határához tartozó földek krumpliterményeiben tettek ak-kora károkat a tolvajok, hogy sok helyen jó-formán semmi nem maradt a tulajdonosnak. A további lopások megelőzésére a mezőrséget megkettőzték.

— Egy marosvásárhelyi magyar intéz-mény jubileuma. Tudósítónk jelenti: A Marosvásárhelyi Tornaegylet ötven év-vel ezelőtt alakult meg. Az egylet felév-százados fennállásának megünneplésére augusztus 5-én nagy jubiláris közgyű-lést tartanak, amelyet délutántól kezdve kerti ünnepségek zárnak be. Az egyletet annakidején gróf Teleki Samu alapította és tagjainak létszáma ma meghaladja a 300-at. Az elnöki tisztséget tíz év óta dr. Csiky Kálmán nyug. táblabíró viseli, al-elnöktársai: Réder Ferenc bankigazgató és Benkő László nyomdajelölt. A jubiláris közgyűlésen a kibocsátott mű-sortervezet szerint a megnyitó beszédet dr. Csiky Kálmán elnök tartja, emléke-zőbeszédet Kovács Benedek főtitkár-tanár mond, majd különböző üdvözlések fog-ják élenkíteni a diszkozyűlést, amely iránt városszerző hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.

— Sárfalva község panaszkodik. Tudósítónk jelenti: A hunyadmegyei Sárfalva község la-kossága közös feljelentést adott be a dévai csendőrpáncsnoksághoz és a megyefőnökség-hez. A feljelentés elmondja, hogy Simeria Joan piski adóagens csendőrszervezetében megjelent a faluban és felszólította azokat a gazdákat, akiket tilos legeltetés miatt bírsággal sújtottak, hogy a kirótt bírságot azonnal fizessék le. Mi-vel a gazdáknak nem volt pénzük, hogy a fel-szólításnak rögtön eleget tegyenek, az adó-agens minden előzetes foglalás nélkül össze-szedte a házakban található ruhaneműket, a helyett, hogy lefoglalta volna az állatokat, vagy a gazdasági felszerelést. Mikor a törvény-telen eljárás ellen tiltakoztak, a csendőrök rá-juk fogták a puskájukat. A sárfalviak, akik nagyobbára román földművesek, az eljárás megindítását kérik Simeria adóagensre és a csendőrök ellen.

— Dr. Fink Ernő röntgenorvos és belgyó-gyász visszatért szabadsági útjáról, magint rendel Vasut-utca 1. szám alatt délelőtt 10–12, délután 3–5-ig. Telefon: 302.

— Halállal végződött az angyalesinálás. Csikszereváról jelentik: Germán Sándor-né csikkarfalvai bábára évek óta gyanakszik a csendőrség, hogy angyal csinálással keresi kenyerét, de eddig tet-tén érni nem sikerült. Két nappal ezelőtt hírtelen és gyanus körülmények között meghalt Mezei Gáborné, aki közvetlen halála előtt kijelentette, hogy Germáné kéthónapos állapotban tiltott műtét után

hajotta el magzatát. Orvost hívtak, de a súlyos vérmérgezéssel nem tudott meg-birkózni a tudomány. Mezeiné vallomása alapján őrizetbe vették a kuruzsló báb-aszonyt, aki a terhelő bizonyítékok alap-ján annyit beismert, hogy az aszony vér-ző állapotban került hozzá és emberi ér-zésből akart segíteni rajta. Előzetes letar-tóztatásba helyezték.

— Orvosi hír. Dr. Bálint Sándor, a berlini egyetemi gyermekklinika volt tud. tanárse-gé, de, a brassói állami poliklinika gyermekosztá-lyának vezetője, gyermekorvosi gyakorlatát Str. Voivodul Mihai (Kolostor-utca) 26. szám alatt megkezdte. Rendel 4–6-ig. Telefon 477.

— Margittai hírek. Tudósítónk jelenti: A hé-ten egy feltűnően idegesen viselkedő fiatalem-ber állított be a margittai Vészi-féle vendéglő-be és külön szobát kért. Bort rendelt és kérte, hogy hagyják magára. Mikor a kiszolgáló pin-cér később bement hozzá, a földön elterülve találta, eszméletlen állapotban. Nyomban orvost hívtak és értesítették a rendőrséget. Megállá-pították, hogy a fiatalember, — aki Pilla Gyula Poklostelek községbeli harmincéves cipész-mesterrel azonos —, az italtal nagymennyiségű marosdózt adott fel. Haldokolva szállítot-ták kórházba és állapota teljesen reménytelen. Mint a megindult vizsgálat megállapította, tettét szerelmi csalódása miatt követte el. — Most érkezett meg a kolozsvári revíziós bizot-ság végzése, mellyel jóváhagyják a margittai új állami elemi iskola építési tervét. Az új iskola, melynek felépítésére kétféle millió lej van előirányozva, még jövő év folyamán elkészül. — Ünnepélyes külsőségek között a héten iktat-ták be hivatalába Barosa Sándort, a járásbeli Verdesábrány község új református lelkesítő-t. Az iktatóbeszédet Végh József érmihályfalvai esperes mondotta s az ünnepségen az egész környék papsága résztvett. — Hatalmas tűz-vész pusztított az elmúlt héten a járásbeli Tóti községben. Eddig még ismeretlen okból ki-gyulladt Balla János gazdálkodó pajtája, on-nan a tűz a házra is áttért és a szomszédos Solyom László és Solyom Károly gazdák épü-letei is tüzet fogtak. A község elavult és kez-detleges fecskendővel minden oltási kísérlet hiábavalónak bizonyult s mindhárom gazda háza, gazdasági épületeik, gazdasági felszere-lésük s beraktározott terményük porráégett, még az istállóban bennrekedt állatokat sem tudták kimenteni. Biztosítva egyik gazda sem volt.

— Gyomor- és bélszavaroknál, hasüregbeli vérpangásnál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorgégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserű-víz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Köz-kórházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a hosszú idő óta fekvő bete-gek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik.

— Helyreigazítás. Lapunk június hó 22-iki számában „A sárdi nábob” cím alatt tudósítást közöltünk, melyben azt írtuk, hogy Deutsch Jakab a nála tette-venniál akaró tekintélyes közéleti férfiú a legkorombabban kiutasította Eöry Ist-ván dr. ur, aki Deutsch Jakabnál eljárt, közli velünk, hogy őt Deutsch Jakab egy-általán nem utasította ki, csupán nem fo-gadta, azzal az indoklással, hogy aznap senkit sem fogad. Midőn e helyesbítés-nek készséggel helyet adunk, megje-gyezzük, hogy tudósításunk kifogásolt része nem irányult az igazságos ügyben interveniálni akaró közéleti férfiú ellen, hanem Deutsch Jakab eljárását és maga-tartását kívánta jellemezni.

— Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik mély gyá-szunk alkalmából részvételüket nyilvánították, Springer Mózes és gyermekei.

Felelőtlenség.

A nyomdafestéssel és a közönséggel, a higgadt megfontolásokkal és az igazság diktátumaival szemben való felelőtlenség: ez jellemzi azt a kiméletlen, sőt durvahangu hadjáratot, amelyet az Ecoul című aradi románnyelvű napilap már hosszú ideje folytat a kisebbségek ellen. Felelőtlenség, durván és nekirugaszkodva rohamozza ez a többségi helyi orgánum a magyar kisebbségeket. Nem riad vissza személyi háziatól, inszINUÁCIÓKtól, VÁDASKODÁSOKTÓL. Többet tesz az Ecoul, mint veszekszik, haragoskodik. Amit ez a lap véghez visz, az már egyenesen — uszítás.

Hányszor panaszkodtunk már ezt, hányszor tiltakoztunk már ez ellen. Hiába. A könyöklő nacionalizmus, az üzleti vízekben evező ultrasovizmus virágába szökkent mifelénk. Az Ecoulnak mindent megengedtek, az Ecoulnak mindent szabad volt.

Mialatt a kisebbségi lapokon kiméletlenül kereszteszt szánt a cenzura alapos figyelme, az alatt az Ecoul hasábjain szabadon és féktelenül igazgathatott. Uszított. A hatóságok és a többségi lapok bizonyos jóakaratu szeretettel kezelték ezt a lapocskát, csak azért, mert naponta néhány tucat kisebbségit fogyasztott el, mert kiméletlenségtől csöppő hangja — úgy látszott — tetszetős volt számukra.

A napokban azután érdekes dolog történt: Páuesesti Miklós volt ügyész, jelenleg szenátor, a Skoda-bizottság tagja, egyszerűen és minden magyarázat nélkül kidobta az Ecoul rikkancsait az aradi román klubból. Egyszerűen azért, mert valótlan hírekről szóló tudósításokat reklámoztak. A rikkancsok a Skoda-ügy „szenczióit” rikkoltatták a klub tagjainak fülebe és mivel Páuesesti Miklós szenátor mindenkinél jobban tudta, hogy ezek a „szencziók” nem egyebek légből kapott koholmányoknál, egyszerűen kirugta a rikkancsokat a helyiségéből.

Mert a kintő purifikátor kisebbségellenes sajtóorgánum — hogy enyhén szóljunk — föllenteni szokott. Izetlenül és ostobán. Akkor is, amikor napi eseményről van szó, amikor huszonégy óra alatt kiderülhet, hogy közleményei fantasztikus és otromba koholmányok. A napokban például különkiadásban jelentette be a lap, hogy a csendőrok nem is Opreát, a Hegyalja rémét, hanem egy idegen katonát puskáztak agyon — másnap a csendőrszárnyparancsnokság adott ki hivatalos jelentést, amelyben megcáfolja az Ecoul „szenczióját”.

Es itt meg kell álljunk egy pillanatra, mint ahogyan az illetékeseknek is meg kellene állniuk ennek a lapnak felelőtlen szereplése előtt. Az Ecoul koholmányt írt, amikor a Skoda-ügyben rágalmatokat árasztott. Rendben van: akadt egy szenátor, aki kiverte a rikkancsokat a román klubból. Az Ecoul föllentett, amikor feltámasztotta az agyonlőtt Opreát — rendben van, a csendőrség hivatalosan megállapította, hogy a lap nem írt igazat.

Az Ecoul azonban nemcsak ilyenfajta koholmányokat írt. Hanem állandó és kiméletlen föllentéshadjárattal igat, a szó legszorosabbban vett értelmében és törvénybeütköző módon igat az ittélő kisebbségek ellen és hol akadt eddig jóézésű román ember, aki elkergette volna a gyűlölködést hirdető rikkancsokat, kik egyébként igazán nem hibásak.

Az Ecoul eltévesztette a dolgot. Teljes szabadsága csak a kisebbségellenes förmérvényeknek van.

Azt beszélék Aradon,

hogy egyik „nagy” sportegyesület vezetősége a legutóbbi „nagy” mérkőzés után fejeként 3500 lej prémiumot fizetett ki minden egyes játékosnak. Mégsem olyan rossz üzlet, ugye-látszik, az a bizonyos álprofesszionizmus sem. Hogy a „sportrajongó” üzletemberekről, akik a klubok mögé csoportosulnak, ne is beszéljünk. Mert, ha ezek az urak közel negyvenezer lej átlagprémiumot tudnak fizetni egyetlen mérkőzés után, nyilván megtalálják akkor a maguk számításait is. Kintő üzlet ám s port: csak kitartás kell hozzá. Kitartás pedig — különösen a szóbanforgó egyesületnél — van úgy anyagilag, mint erkölcsileg... Csak látni kell, mint csillog a sportemberekké fejlődött nagyszerű üzletemberek szeme, egy-egy mérkőzésen. Mint foglalatosságnak a sport körül. És nyomban tisztában van az ember azzal, hogy kitartás, az bőven van, nyilván azért, mert alaposan ki is fizetődik...

Arad, az örök tervek elakadt városa

Arad várospolitikája: „tervgazdaság” — tervekkel, de gazdaság nélkül

Nagyszerű tervek, kisszerű tervek, részletes tervek és nagyszabású tervek — tervek és ismét csak tervek: ezek jellemzik már évek hosszú sora óta Aradnak, ennek a jobbsorsra méltó városnak jelenjét és „jövőjét”.

Nincs Erdélyben város, amelyik ilyen végtelenesen elakadt volna, mint Arad: ez a város előljár a zűllés és a pusztulás útjain. Nincs Erdélyben város, amely reménytelenebb jelenlét és kilátástalanabb jövővel küszködne, mint a valamikor nagyrahivatott Arad, az Alföld és a hegyek ölekezésénél, a pompás Marosfolyó mentén valamikor sokatjelentő vasuti csomópont érverésébe kapcsolódott város. És mégis — vagy éppen ezért? — nincs Erdélynek egyetlen városa sem, amely úgy zsufolva lenne az elérhetetlen, a messzi égre írott tervekkel, mint Arad...

Ezek a tervek sem újak. Itt már új tervek sem teremnek. A mult fantazmagóriáin rágódunk sok kedves naivitással és észre sem vesszük, hogy mint siklik ki a város testéből az élet.

Tervek: a villamos bevezetésével, Arad fődváros jelszóval, mintavásár megrendezésével, a légi kikötő megteremtésével és bizony nem utolsó sorban a híres aradi vár lebontásával, a lebontott terület beépítésével...

Különösen az első és az utolsónak említett terv az, amely Aradváros mindenkori városvezetőit közelebből érdekli. Villamost Aradnak — szónokolják a mindenkori polgármesterek, anélkül, hogy annyit hinnének az éppen elpuffant szólásmondásban, mint teszem azt a körműk feketéje...

A Maros balpartján elterülő, a várossal hidaló összeköttetésben lévő vár területének a város fejlődésének érdekében való felhasználása pedig szintén olyan rögeszme, amelyről nem tudnak Aradon megszabadulni. Mostanában ismét kísért a „terv”, számítások készülnek, tárgyalások folynak, milliók röpöknek a levegőben, de valójában természetesen senki sem gondol egészen komolyan a terv megvalósítására, mint ahogyan évek óta, amióta a terv forgalomban van, senki sem gondolta komolyan annak megvalósítását.

Mialatt a belváros kihalt, az üzlet, a kereskedelmi élet stagnál, a vérkeringés, amely egy várostestet életben és mozgásban tart, szinte teljesen kikapcsolódott: és ugyanez a fantasztikus tervekkel állnak elő az örök illúzióhajszlók: Aradi villanegyedet kell teremteni a Maros balpartján — hangoztatják és nem veszik észre, hogy több mint naivitás, egyenesen humor már az, amit mivelnek.

Mert mi történik az alatt, amíg ezek a fantáziakergető tervezgetők — akik bizony nem a laikus közönség sorából, de a városvezetőség köréből kerülnek ki —, mi történik az alatt, amíg ezek a jóakaratu emberek a holnap nagy ígéreteiről csevegnek?

Megmondjuk: Arad külvárosai sárba, szennybe, sötétbe fulladnak, a város külterkei szinte külön életet élő faluvá degradálódtak.

A napokban az aradi Mosóczy-telep lakossága türelmetlen szóval, számonkérészámába menő türelmetlenséggel sürgette meg a város vezetőségét, hogy ezt a tizenhatezer lelket számláló külvárost végre helyezze jogaiba: emelje ki a falu elakadt süket és vak megfellekletséből és teljesítse kötelességét.

A Mosóczy-telep egy vasuti felüljáróval volt összekötve a pályaudvar pályatesté felett a várossal. A felüljáró megrongálódott az idők során, később lebontották, de annyit még egyetlen aradi városvezetőség sem tudott elérni, hogy az ezer baj fészkevé vált viaduktot a CFR vezérigazgatósága — kötelességéhez híven — visszahelyeztesse...

Nincs vízvezeték és nincs csatornázás, nincs rendes világítás és semmilyen közvilágítás, sár van, szenny van és rendezetlenség ezen a nagy külváros-telepen és a város, a mindenkori városvezetőségek képtelenek bármit is tenni a város fejlődési tempóját megelőzően

nagykorúvá lett külváros érdekében. Semmit, de semmit sem tehet a város vezetősége érdekében a külvárosokért. Jóllehet nemcsak a Mosóczy-telep fullad a sárba, a falusi élet ezer elviselhetetlennek látszó primitívsegebe.

Az összes külvárosok, az összes már meglévő külvárosok úgy hullanak szét, mintha semmiféle kohéziós erők nem tartanák össze az egész egységet, amelynek Arad a neve...

Meghalt ez a város és szinte az az érzés az embernek, hogy a várostestéről most lassan leválnak a külváros-végtagok. Oszlásnak indul a hatalmas tetem: egy város teteme...

Es ime: ebben a helyzetben, Aradnak nincs más gondja-baja, minthogy tervek, fantazmagóriák után futkározzék. Új városrészt kívánnak teremteni, bár nyilván nem gondolták arra, hogy kinek. Új városrésztől beszélnek, a tervek és az „előirányzott” milliók csak úgy röpöknek a levegőben. Arra azonban senki sem gondol, hogy miképpen lehetséges egy holt városban új villanegyedet teremteni a gyakorlati számításai szerint.

Ebben a városban, ahol tömegesen renováltatják ugyan a házakat, de újakat nem építenek, ahol örül, nagyon örül mindenki, ha a meglévő pozícióját meg tudja tartani: itt kár és felesleges az illúziók könnyű hajszolása...

Arad, a nagy tervek és a kis megvalósulások, a nagy tervek és a nagy, feneketlen romlás városa. Annyit nem tudunk megtenni, hogy megrendezzük az Aradi Hetet, annyit képtelenek voltunk megtenni, hogy biztosított jogainkat kiaknázzuk. És akkor új villanegyedről hangzanak el dajkamesék, meg villamosvasutról...

Külvárosaink sárba és szennybe fulladnak, az emberi lehetőségek elérésének minden reménye nélkül: következzék hát végre valami csekélyke realpolitika a sok nagyhangu, bármennyire is jóakaratu, de legalábbis naiv frázis helyett...

Ki a Maros vizét issza...

Arad az olcsó, tejben- és mézben-uszó üdülőhely...

Az árak minden vonalon csökkenő irányzatot mutatnak az aradi piacon. Jóllehet, például gabonában gyenge volt a felhozatal, az árak mégis nyomottak, alacsony nívón mozognak. A jelenleg mérvadó árnívó a következő:

Buza 420—430 lej, tengeri (szilárd irányzat mellett) 260—280, árpa 230—260, új zab 210—240 lej métermázsánként.

Az élelmiszerpiac árai nyáron mindenkor alacsonyak Aradon. Ez az irányelv szabja meg az ideit nyár árait is. A piac árai: Hagyma (kgr.) 2—3 lej, uborkonya 1—2, szárított bab 6, zöldbab 1 lej. Erős zöldpaprika hat darab 1 lej, édes zöldpaprika négy darab 1 lej, fejeskáposzta 2—3, spenót 1—2, kelvirág 1—2, uborka 100 darab 10—14 lej, bab kgr. 8—10 lej.

Gyümölcsben Aradmegye hatalmas hozamot abszolvált. Az árak természetesen ehhez igazodnak. Áraink: alma 3—8 lej, körte 4—10, ringlota 4—6 lej. A szőlő még mindig 12—18 lej, azonban még tulajdonképpen újdonságsszámba megy ez a gyümölcs. A szőlőtermés kilátásai, ahogyan közeledünk a szürethez, úgy romlanak. Ez általában így szokott lenni, idén azonban már bizonyos mértékben gyengén indult a szőlő és így a most mutatkozó rothadás és peronoszpóra kellemetlen módon rontja a várható

eredményeket. A szőlő minőségileg kitűnőnek ígérkezik, mindössze a firtók ritkák és így mennyiségileg lesz kevésbé kielégítő a termés, mint máskor.

Szárnyaspiac: liba párja 80—300 lej, kacsa 40—100, tyúk 50—70, csirke 20—25 lej. A tojás darabja 80 bani.

Éleliallatvásár: Szarvasmarha (kgr.) 7—8, borjú 9—11, sertés 14—16 lej.

Takarmánypiac: Széna (q) 100—110, lucerna 130—140, szalma 30—40 lej.

Tejtermékek: Édestej literje 3—4 lej, savanyu juhtej 7—8, tejfel 20—30, tehénturó 6—8, juhturó 20—24, vaj pedig 40—60 lej kilogrammonként.

Amint látható: Arad még ma is tejjel-mézzel folyó város. Hihetetlenül olcsón meg lehet itt élni és pompásan elviselheti az ember a túlményes szép Maros mellett a kánikulás hőséget. Itt, ennél a városnál találkozik az alföld a hegyvidékkel, a közelben nagyszerű kiránduló helyek tömege. A lakásárak több mint mérsékeltek: Aradon egyenesen olcsó a lakás. A vendéglői árak az általános árakhoz igazodva, ugyancsak nagyon alacsonyak. A konyha kitűnő. Arad a tejben-mézben uszó város, ahol pompásan lehet nyaralni...

kenységét. Amiért úgy a magyar, mint a román közönség csak csendes hálaival adozik a szabadtónak, aki a bösz irodalmárról kiderítette, hogy nem író, csupán kiváló — „műfordító”...

Aradról jelentik:

A kánikulás hőség valósággal elkábította a várost. Az emberek kábultan járnak-kelnek, a strandok zsufoltak, rengeteg fagyalt és tekintélyes mennyiségű szódavíz, meg egyéb hűsítő italok fogynak állandóan. Aradon most minden és mindenki felett eluralkodott a hőség: Aradon kánikula van...

Legutóbb négy veszedelmes fuldoklási eset hozta izgalomba a kánikulás vasárnapra való tekintettel a szokottnál is zsufoltabb Neptun-strand közönséget. Négy ember élete volt veszendőben a folyó hullámai között és a négy készülő tragédia tükrében ismét megjelent a kísérteties panasz: Aradon még ma sincs vízi mentő őrség. Amatőr életmentők munkája az emberi életet megmentése, holott már minden olyan helyen, amely folyómenti városnak nevezi magát, kintő vízi-mentő szolgálatot szerveztek meg. Aradi specialitás...

A városban ismét felütötte fejét a házárjatek. A kártyabarlang ezuttal a rendőrség közelében, a Kossuth-utca egyik házában ütött tanyát. A rendőrség már figyeli a házár-klubot.

A csempészfront aradi szakaszán meglepetések várhatók. Szállítócégek, ismert személyek, kereskedők ellen folyik a legbizalmasabb módon a vizsgálat. Egyes csempészek állítólag még a hatóságok bizalmába is becsempészték magukat —, de a leleplezés nem késik soha...

Különös új kereseti lehetőséget talált egy aradi férfi. Két golyálbat kötött a lábára, erre hosszú-hosszu nadrágot húzott és kárnévali jókedvre valló öltözkézlével naphosszat rója az aradi utcákat, hogy reklámot csináljon különböző cégeknek. A fiatalember jól keres. Majdnem olyan jól — állítólag —, mint Strohschneider. A különös figura ugyanis még az újszerűség ingerével hat Aradon, ahol a hőség ellenére is állandóan nagy csoportok bámeszkölnak a hórihorgas, eleven reklámtorony körül.

Baj van a városi mozikkal. Évek során keresztül torlódtott tehertételek, behozhatatlan deficiték ráeszméltették a várost, hogy nem ért a mozik vezetéséhez. Most keresnének bérlet a mozik számára, de ma már kiveszték a „palik”. (Ezzel a kérdéssel még bővebben és részletesebben foglalkozunk majd.)

„Nagy hüho semmiért”, vagy

Plagizálni nem bün, csak rajta ne vesszitsen az ember...

Pórujárí az aradi „amatőr irodalmár...”

Sokat beszélnek mostanában Aradon arról, hogy az irodalmi ambícióiról hírhedt, közismert és önmagát sokat szerepeltető aradi köztisztviselőre süttöttek rá felettései a plágium keserű bélyegét. A köztisztviselő állandóan irodalmi termékek öznével árasztja el a helyi román és magyar sajtó bizonyos orgánumait: román és magyar nyelven egyaránt eredeti munkákkal szerepel a tehetséges fiatal koszorusköltő...

Nemrégiben történt, hogy a szóbanforgó köztisztviselő egyik felettése véletlenül — igazán véletlenül — elolvasta a koszorusköltő egyik írását, amely egyik helyi román lapban jelent meg és nyomban megállapította, hogy a nagyszerű és izgalmas novellát — már olvasta valahol. Egész éjszaka nem aludt az irodalmár

köztisztviselő jobbsorsra érdemes felettése, amíg kitalálta, hogy hol is olvasta már a kérdéses írásmunkát: Rájött, hogy az eredeti novellát magyar nyelven, egy budapesti képesújság már leközölte, ezuttal azonban az írás, mint egy angol író magyarrafordított munkája szerepelt. Es, ha már amúgy sem tudott aludni: a felettés megkereste a lapnak összegyűjtött példányai között azt a számot, ahol a kérdéses munka megjelent és megállapította — mint kintő detektívhez illik —, hogy ezt az írást szóról szóra lefordították csupán, ennnyiből állott a helyi román lapban megjelent „eredeti” munka megírása.

A megállapítást követő másnapon megkezdődött az „ugratás”. És a derék irodalmár köztisztviselő azóta beszűntette közhasznu tevé-

K Ö Z G A Z D A S Á G

Evi 80 millió fuvardíjhitelt
kapott a Resica

Bukarest, augusztus 5.

Abban a törvényben, amelyet az állam kötött a Resicai Vasművekkel a Resica-karánsebesi stratégiai vasútonál építésére, a Resica jogot kapott arra, hogy az általa saját számlára végzendő beruházások ellenében különböző kedvezményeket vegyen igénybe. Többek között azt kérte a Resica, hogy a befektetett milliók ellenében mentesítsék a részére és általa feladott árukat a vasúti fuvardíj fizetése alól.

Eredetileg a Resica 250 millió fuvardíjhitelt kért, amelyet egy év alatt akart volna kihasználni, miután az üzem most teljes kapacitással dolgozik és állandóan bővíti a gyártási programját, azonkívül pedig a várható hadiszállításokra is felkészül.

A vasút vezérigazgatósága most adta ki a Resica fuvardíjhitelére vonatkozó intézkedéseit, amelyekből kitűnik, hogy a meghitelezett fuvardíjak évente csak 50 millió lej tehetnek ki, illetve meghatározzák ugyan ezt az összeget, de a többi letet már a következő költségvetési évről kezdve át. A meghitelezést csak olyan áruk élvezik azonban, amelyeket a Resica közvetlenül ad feladóknak, illetve amelyeket a Resica szállítói közvetlenül küldenek az üzemeknek és pedig a következő állomásokra: Anina, Garliste, Lisova, Maidan, Oravica, Racasdia, Jám, Tigveni, Cacoveni, Homoric, Forstic, Doclin, Bánátszurdok, Tirol, Berzovia, Románboka, Vasiova, Boksánbánya, Bocsa Izvor, Coltan, Resica, Resica Uzina és Resica Fabrica.

Ezeket a szállítványokat külön fuvarlevéllel kell feladni, amelyeket augusztus 7-én hoznak forgalomba.

Áru- és pénzpiac

CSIKÁGO

NYITAS

Buza: szeptember 103 és egyked, december 105 és háromnyolcad, május 107 és egyked.

Kukorica: szeptember 71 és egynegyed, december 74, május 78 és egynegyed.

Rozs: szeptember 76 és háromnegyed.

ZARLAT

Buza tartott irányzat: szeptember 103-103, december 105.00-105.12, május 107-107.25.

Kukorica tartott irányzat: szeptember 70.87, december 73.87, május 78.

Rozs tartott irányzat: szeptember 76.37, december 78.12.

WINNIPEG

NYITAS

Buza: október 90 és egyked, december 91.

ZARLAT

Buza tartott irányzat: október 88.75, december 90, május 94.

Arpa: október 51.12, december 52.12.

LIVERPOOL

ZARLAT

Buza erős irányzat: október 5.10 és háromnyolcad, december 6.01 és egyked, március 6.03 és egyked.

Kukorica erősen tartott irányzat: augusztus 11.01 és egyked, szeptember 11.03, október 11.06.

ALLATPIACOK KÜLFÖLDÖN:

Párisban a birkapiacra 11.868 drb-os felhajtás volt. Az irányzat lanya. Árak: bárány Ffr. 12.-15.60, ür 8-13.40, anyajuh 6-9 huskg-ként.

Makón a sertésvész miatt sok a kényszerű eladás és így a hizottsertések árában újabb csökkenés következett be. A soványsertések ára szilárd. Árak: hizottsertés, öreg 58-60, fiatal 58-64, uradalmi süléd 75-80, husstetés 30-65 fill. kg-ként.

BAROMFI- ÉS TOJÁSPIAC KÜLFÖLDÖN: Bécsben a tojáspiace felhozatalában és áralakulásában lényeges változás nem történt. A fogyasztást nagyrészt belföldi áruból fedezik. Árak: belföldi original 7.5-8.5 garas, magyar tojás 7.25-7.75 drb-ként.

Károly Sándor:

»1984«

cimű fantasztikus regénye,
a B. L. és a Népujság
következő ajándék-regénye.

Harminc vagonban érkeznek az új nagy
szatmári textilgyár gépei

A hazai textilgyárak az új alakulattól nyersanyagkvótájukat, devizakontingensüket és vevőiket féltik

Bukarest, augusztus 5

Az a harc, amely már több mint egy éve folyik a prágai Mauthner-koncern és a szatmári Chaim Freund Fiai Rt. cég által tervezett nagy textilüzem felállítására ellen az utóbbi időben a legélesebbre fordult, miután a gyár létesítésére alakított Industria Textilă Transilvaneană cég az iparpártolási törvény alapján megkapta a szükséges gépek vámmentes behozatalának a jogát.

A belföldi textilipar fölöslegesnek tartja, hogy amikor a már létező gyárak is csak a legnagyobb nehézségek árán tudnak a szükségletüknek jóval kevesebb nyersanyaghoz jutni és amikor a piacon még mindig túltermelés van(?) a fogyasztóképességhez viszonyítva, most egy újabb hatalmas textilgyár létesüljön, amely igaz, hogy többszáz munkást fog foglalkoztatni, de ugyanakkor megrövidíti a belföldi gyárak nyersanyagkvótáját, devizakontingensét és bizonyára elhódítja a vevőkörök egy részét is.

Ezzel szemben a cseh koncern arra hivatkozik, hogy neki készárúiban eddig is kiterjedt vevőkör van Romániában, a

melyet a behozatali nehézségek és devizakorlátozások miatt nem tud többé ellátni és ezért itt benn az országban akarja a vevők által kívánt árukat előállítani, tehát végeredményben semmiben sem sérti a már létező romániai textilipar érdekeit.

Az elmúlt héten már olyan hírek voltak forgalomban, hogy a szatmári textilgyár gépi berendezése már meg is érkezett a brailai kikötőbe. Ez a hír nem igaz, mert

a gépek még el sem indultak Csehszlovákiából

és ha jönnek, vasúton fognak érkezni. Tény azonban, hogy a Mauthner-cég számlájára a Freund Chaim Fiai cég a bukaresti Banca de Control útján eddig mintegy 5 millió lej értékű tengerit és sertést exportált Csehszlovákiába, amelynek ellenértéke fejében textilgépek behozatalára kapott engedélyt az iparügyi minisztériumtól és a Banca Nationalától. Az engedélyhez csatolt számlák szerint a 250 szövőszékből számos apretura, fonó, merceizáló, kötsző és egyéb berendezésből álló 30 vagonos szállítmányt a

prágai Sandau-Werke állítja elő. Amiből arra következtetnek szakkörök, hogy a leendő szatmári gyár a textilgyártás valamennyi ágára be akar rendezkedni, kezdve a fonálaktól a nyomott paraszti-árukig. Ezenfelül még az üzem villanyerőtelepét is Csehszlovákiából szállítják, amelyre a Banca de Control tovább folytatja a kompenzációs exportot, körülbelül ugyancsak 5 millió lej erejéig.

Annak, hogy a gépek még nem érkeztek meg, éppen a belföldi textilgyárak akciója az oka, amelyek keresztülvitték, hogy az iparügyi minisztérium késleltesse az import effektuálását. A minisztérium ugyanis újabb azt a feltételt szabta, hogy a behozatal ne a Banca de Control, hanem az Industria Textilă Transilvaneană cég nevére közvetlenül történjen és ez a cég is előbb köteles igazolni, hogy a behozandó gépek tiszták, újak, nem pedig a Mauthner-koncern által leszerelt valamelyik gyárból erednek.

Jelenleg ebben a stádiumban van a szatmári textilgyár-alapítás ügye, amely már hetek óta heves sajtókampány központjában áll.

Négy-öt, sőt öt-tíz százalékkal
emelkedett a fehérárak ára

A selyem, a pamut és a kötött-szövön
árak is emelkednek

Bukarest, augusztus 5.

A belföldi textilpiacon hosszas nyári szünet után váratlan élenkülés állott be. Az élenkülést a nagyobb konfekciós üzemek indították meg, amelyek kihasználva a nyári olcsó munkabereket, előre dolgoznak az őszi és téli szezonra. Ennek következtében a divatanyagok ára megszilárdult és emelkedő tendenciát mutat. Különösen említésre méltó jelenség, hogy a nagy konkurrencia következtében leértékelt selyempiac ismét redressálta magát és a krepeksín-árak, amelyek nemrég önköltségi áron alulra mentek vissza, a héten ismét 58-62 lejre emelkedtek a nagyban forgalomban, állandó kereslet mellett. A gyárak nem is igyekeznek túlságosan eladni, mert további áremeléssel számolnak.

Az hogy a selyemárak egyelőre nem mutatnak nagyobb emelkedést, csak annak tulajdonítható, hogy a francia és olasz selyem fonalgárak kezdeményezésére megindult racionalizálási és kollarvációs tárgyalások nem vezettek eredményre.

A vászonpiacon is megindult az áremelkedés. Az Aradi Textilipar a fehérárak árát 4-5 százalékkal emelte fel és körülbelül ugyanennyivel drágította egyéb cikkeit is.

Követte a példát a Lugosi Textilipar, amely 5-10 százalékos áremelést hajtott végre.

Ugyanígy arányú áremelést léptettek életbe a többi lugosi textilgyárak, amelyek nem rendelkeznek saját különapreturákkal, hanem a Lugosi Textiliparnál készítik ki cikkeiket.

A kötött-szövött-árak piacán ugyanez a jelenség tapasztalható. Azok a gyárak, amelyeknek van fonaluk, éjjel-nappali üzemmel dolgoznak és egyelőre árak nélkül veszik fel a megrendeléseket.

A drágulást a katasztrófális amerikai szárazság okozza, amely már most is csaknem teljesen tönkretette az idegi gyapottermést. Ha a szárazság tovább tart, újabb drágulás várható a gyapotár emelkedése következtében a textilpiacon.

Mi lesz a vámtól ki nem váltható
150 millió lej értékű áruval?

Allítólag október elsejéig meghosszabbítják a kompenzációs
engedélyek érvényességét

Bukarest, augusztus 5

A vámvezérigazgatóság jelentése alapján a pénzügyminisztérium a Banca Nationala és az iparügyi minisztérium hozzájárulásával nemrég azt a határozatot hozta, hogy a vámhivataloktól ki nem váltott árukat elárvereztetik. Ezeknek az áruknak

az értéke hivatalos vámbevallás szerint

150 millió lejen felül van

és főként olyan árukról van szó, amelyekre a címzetek nem kapták meg a behozatali engedélyt.

A pénzügyminisztérium határozata szerint ezeket az árukat olyan cégeknek adnák el, amelyeknek van importkvótájuk és behozatali engedélyük, vagyis az árverésen megvett tételüket az esedékes

negyedévi kontingens terhére fogják irni. A határozat keresztülvitelének van azonban egy nagy akadálya, mégpedig az, hogy a legtöbb áru már hónapok óta hever a vámraktárakban és a fekből igen sok esetben meghaladja az áru értékét. Ha tehát ezeket az árukat elárvereznék is, aligha akadna vevő, aki a tényleges értéknél többet fizessen értük, viszont ha az állam nem tudja eladni az árukat, akkor ugysem kapja meg a járandóságait és akkor nincsen értelme az árverésnek.

Ugy látszik, hogy illetékes helyen is rájöttek erre az egyszerű igazságra. Azok az importcégek, amelyekről a raktárdíjak kifizetését követelték, egyszerűen megtagadták az áru átvételét azzal, hogy nincs is rá engedélyük, viszont át nem vehető árukat nem hajlandók fekből eladni. Visszaküldeni sem lehet a ki nem váltott árukat, mert a külföldi feladók nem hajlandók visszafogadni a náluk szabályszerűen megrendelt és általuk pontosan elindított árut. Sőt kiderült az is, hogy még jogilag sem lehet az árveréseket megtartani, miután

ezekre az árukra senki sem kapott behozatali engedélyt, tehát egyáltalán nem importálhatók, még árverés útján sem.

Ez a probléma sok fejtörést okoz most a vámraktáraknak és amint hírlik, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a pénzügyminisztérium engedje a ki nem váltott áruknak szabadraktárakban való elhelyezését.

Külön fejezete ennek a komplikált problémának a kompenzációs uton megrendelt külföldi áruk ügye. Mint ismeretes, azokkal az államokkal, amelyekkel nem passzív a kereskedelmi mérlegünk, augusztus elsején megszűnt a kompenzációs forgalom és a hosszabb időre kiadott engedélyk is érvényüket veszítették. Ebből viszont az következik, hogy az augusztus elseje előtt kompenzációs alapon lehívott áruk, amikor megérkeztek a román vámhoz, szintén ott fognak rekedni és szaporítani fogják az eddigi 150 millió állományt. A behozatalt leállítani nem lehet, mert hiszen az érdekelt román cégek az ezután érkező külföldi áruk ellenértékét már régen exportálták és így azt nem hagyhatják odaveszni.

Mi fog történni ezekkel az árukkal? Hagyni fogják, hogy ezeken is százmilliókra gyűljön fel a raktárdíj?

Az utóbbi árukatégória mindamellett kedvezőbb helyzetben van, mert a kormánytól a legnagyobb erőfeszítések történnének az elhamarkodott rendelet visszavonása érdekében. És mint jól informált gabonaexportörökben tudni véljük a kormány elvben már el is határozta, hogy az augusztus elsején megcsúszott kompenzációs engedélyket október elsejéig meghosszabbítja, azonban erről a határozatról az érdekeltek még semmiféle értesítést nem kaptak.

Három és félszázad egy iskola történetében

A szászvárosi Kun-kollégium internátusa, mint a falu magyar népének kistükre, melyben meglátni a nagy szegénységet...

Egy nagymultu iskola, ahol román miniszterek nevelődtek a magyar Alma mater keblén... és egy árvaház, ahol 64 apátlan-anyátlan árvát az életre nevelnek

Mi szünt meg és mi maradt még a dicső-multu hajdani Kun-kollégiumból

Szászváros, augusztus 3

Nem lehet meghatottság nélkül átlépni a szászvárosi régi Kun-kollégium küszöbét, ha az ember arra gondol, hogy három és félszázad óta áll fenn a tudományok és a hajléka. Három és félszázad egy iskola történetében nagy idő. Megtaláljuk benne a virágzás és hanyatlás korának különböző változatait, de ilyen mélypontra a hanyatlásban még sohasem volt ez az iskola.

Ami fennmaradt az intézetből, az ma már csak a hajdani szép emlék, a dicső mult. A kollégium maga, mint református középiskola nem létezik többé, összezsugorodott egy hétszázfős elemi iskolává.

Az ősi református intézet, mely a művelődésnek oly hosszú időn át fátylát lobogtatott, ma már csak gyenge méccsel világít. De ez a meggyengült fény egy kisebbségi sorsba fordult nép gyermekeinek világítja meg a művelődéshez, a felvilágosodáshoz vezető utat... De hagyjuk a lírát.

Három és félszázados mult dióhéjban A szászvárosi református Kun-kollégium számos generáción át oltotta tanítványai lelkébe a tudás vágyát, a nemesebb emberi érzéseket és amikor legszebben virágzott, — elfűrésztelték.

Miért kellett a Kun-kollégiumnak megszűnni!

A kollégium, majd főgimnázium egyetlen református középiskolája volt öt erdélyi vármegyének: Hunyadnak, Krassószörénynek, Aradnak, Temesnek és Torontálnak. A jónévi gimnáziumot a háború előtti években olyan tömegesen keresték fel a tanulni vágyó fiatalok, hogy a régi kollégium épülete nem tudta már befogadni őket és új iskolát kellett építeni.

Az új gimnázium fel is épült és az impozáns épületet, amely Szászvárosnak ma is díszes, országos jellegű ünnepek keretében avatták fel.

Ebben az épületben most a szászvárosi román liceum van.

Az impériumváltozás után még néhány évig virágzott a Kun-kollégium, aztán jöttek a megnyomorító iskolarendelevek, a nyilvánossági jog megvonása és ezzel ki lett mondva, — mint annyi más magyar iskolánál — a halálos ítélet!

Ez a néhány dátum alább a szászvárosi kollégium újabb történetében egy-egy gyászos állomás.

1919-ben a kollégiumi előjáróság az egyházfőhatóság engedélyével egy hároméves felsőkereskedelmi iskolai tagozatot állított fel, amely szépen fejlődve működött, de

Először a nyilvánossági jogától fosztották meg, aztán olyan helyzetet teremtettek számára, hogy végleg be kellett szüntetni a kollégiumot.

Hogy egészében felfoghassuk a Kun-kollégium halálos ítéletének kimondásával beállított veszteséget az erdélyi magyarság számára, el kell itt mondani röviden ennek a nagymultu iskolának a történetét.

A szászvárosi református iskolát, amelyből később a Kun-kollégium fejlődött ki, úgy 1660 körül alapították. Később I. Rákóczi György erdélyi fejedelem vette pártfogásába az iskolát, mely a soronkövetkező fejedelmek és a remes-ség támogatása mellett állandóan fejlődött, nagybővödött, majd a XIX. század kezdetével a református egyházi főtanács vezetése alá került és ezzel új korszak virradt az immár kollégiumá fejlődött iskolára.

Az algyógyi Kun Kocsárd gróf, a kollégium lelkes főgondnoka, 1877-ben egy ötven-ezer forintos alapítvánnyal gyarapította az iskola anyagi javait. Kun Kocsárd gróf ezzel a bőkezű alapítványával csak megkoronázta a kollégium érdekében addig is kifejtett nagy-lelkű tevékenységét és adakozásait. Elővethetetlen érdemeiért vette fel az iskola a Kun-kollégium nevet...

mivel nyilvánossági jogot nem kapott a köz-oktatásügyi minisztériumtól, 1923-ban ezt az iskolai tagozatot meg kellett szüntetni.

1923 a leggyászosabb év a Kun-kollégium történetében. Ebben az évben vonták meg a kollégiumtól a nyilvánossági jogot és a tanulókat állami bizottság előtt vizsgáztatták le. A bizottság előtt lefolytatott vizsgák eredménye katasztrofális volt. A diákoknak 95 százalékát buktatták el, aminek az lett a következménye, hogy a 420-as gimnáziumi diáklétszám egyszerre 87-re zuhant le!

A közoktatásügyi kormányzat ezután több változtatást eszközölt a tanrendszeren: a leány-tanulók felvételét eltiltotta, a magántanulást nem engedélyezte, a másvallású tanulók fől-vételét korlátozta, stb....

Mindezek az intézkedések oly károsan hatottak a kollégiumra, hogy fel kellett vetni a kérdést: érdemes-e ilyen körülmények között a gimnáziumot fenntartani? A nyilvánossági jogától megfosztott Kun-kollégium végül is fel-adta küzdelmét, a tanítást a gimnáziumban beszüntette és a gimnázium épületét megvásárolta az állam...

A szászvárosi református középiskola megszűnt, ami az erdélyi magyarságnak szinte felbecsülhetetlen szellemi veszteséget jelent.

Ahol két román miniszter nevelődött a magyar Alma mater keblén

Ezzel aztán be is fejeztük a Kun-kollégium történetének ismertetését. Még talán csak annyit említsünk meg, hogy 1867-től, vagyis attól az időtől kezdve, amikor az egyházfőtanács vette kezelésbe a kollégiumot, egészen 1925-ig, addig az időpontig, amikor a kollégium kénytelen volt működését beszüntetni, tehát

58 év leforgása alatt 22 ezer diák élvezte minden felekezeti és nemzeti különbség nélkül a kultura áldásait ebben az iskolában. Ezernél többen tettek érettségi vizsgát a Kun-kollégiumban, ezek között sok olyan román diák, akikből az impériumváltozás után miniszterek, magasrangú közigazgatási és bírósági funkcionáriusok lettek...

Igy a szászvárosi Kun-kollégiumban érettségiztek Vlad Aurél és Groza Péter volt miniszterek, akik ma is hálával és szeretettel gondolnak vissza arra az iskolára, amelyben ők a kultura áldásait élvezték, de amelyet a sovén türelmetlenség megfojtott.

Kis tükör, melyben meglátni a falu magyar népének nagy szegénységét

A koronájától megfosztott Kun-kollégiumnak most három tagozata van. Egy hétszázfős

elemi iskolája, egy internátusa és egy árvaháza. Mindhárom tagozat közös igazgatás alatt működik és egy tízenégytagú előjáróság kormányozza. Az intézet gazdasági ügyeit Orbán Lajos tanár-gondnok intézi már 1925 óta példaadó buzgalommal és hozzáértéssel, míg Borbáth Dániel lelkész a szellemi felügyeletet gyakorolja igen nagy gondnal.

Az árvaház irodájában ülünk Orbán Lajos tanár-gondnokkal és a kollégium tagozatainak helyzetéről beszélgetünk. Az emeletes árvaház tisztántartott folyosón rendesen öltözködő, öntudatos tekintetű gyermekek szorgoskodnak, lent a földszinten a konyhából a készülő ebéd illata terjeng a levegőben.

Orbán tanár felvilágosításából megtudom a következőket:

Az eleminek 128 növendéke volt az idén. Az internátusban a létszám volt már 73, de most leaadt 23-ra. Ennek a nagy apalásnak az oka — mondja Orbán tanár — az, hogy

a falu magyar népe egyre jobban leszegényedik és nem tudja fizetni a 100—200 lejes minimális havi internátusi díjat.

Pedig az internátusnak az volna a célja, hogy azokat a magyar földművelő-gyermekeket, akik

otthon a falujukban nem járhatnak magyar felekezeti iskolába, mint bennlakók végezhes-sék el Szászvároson az elemiiskolai tanulást. Sajnos, a teljesen ingyenes internátusi ellátást és tanulást nem bírja el a kollégium, amely-nek szűkös határok között vannak csak le-hetőségei s így az internátus növendékeinek száma egyre kisebb lesz...

Az idén a Magyar Párt hunyadi tagozata és a református nőszövetségek közös felhívást adtak ki a falvak magyar lakosságához, hogy a szülők hozzák be iskolaköteles gyermekeiket a szászvárosi református internátusba, de sajnos, csak azok jönnek, akiknek ellátási dí-ját, a havi minimális 100 lejt a nőszövetségek vállalják. Ebben aztán benne is van az első-

gényedett erdélyi magyar földművelősztyál helyzetének keresztmetszete.

AHOL 64 ANYÁTLAN-APÁTLAN ÁRVÁT AZ ÉLETRE NEVELNEK

Az árvaházat az erdélyi református egyház-kerület tartja fenn, társadalmi segélyegyletek-ből. Az árvaház fenntartását a nőszövetségek segítik elő nagyban, de vannak magánosok is, akik egy-egy árva neveltetésének költségeit magukra vállalják. Így gróf Bethlen Bálint földbirtokos két árvát neveltet, évi 12 ezer lej hozzájárulással.

Minta-intézmény a szászvárosi református árvaház, ahol ezidőszent 64 apátlan-anyátlan magyar árvagyermek van elhelyezve. Az itt elhelyezett árvák 14 éves korig maradnak benn az árvaházban és az elemi iskola elvégzése után aztán, hajlamaik szerint, alapos megfon-tolás és pályaválasztási elhatározás után kike-rülnek mesterekhez szakmát tanulni. Ha kü-löns szorgalmat és képességet mutat valame-lyik árvaházi növendék, úgy az előjáróság a további tanítatásáról is gondoskodik. Az ár-vaháznak ezidőszent két tanítónőképző nö-vendéke tanul Nagyenyeden...

A nagymultu szászvárosi Kun-kollégium így küzd az idők sodrával: menteni igyekszik azt, ami menthető! A megszűnt kollégium helyét nem tudja betölteni, mert erre se módja, se le-hetősége. De felállította 1923-ban az árvaházat és ezzel egy olyan intézményt létesített, amely-re az erdélyi magyarság apátlan-anyátlan ár-váinak valóban nagy szüksége volt.

Es ez is egy szép példaadás a szászvárosi Kun-kollégium dicső történetében.

p. m.

Kommunista közfársaság Kínában

60 ezer kommunista ellogialta Fu-kien tartományt

Hongkong, augusztus 5.

Dél-Kína Fu-kien tartományát 60 ezer jól felszerelt kommunista hadsereg elfog-lalta. A kommunista hadsereg kétnapi harc után Fu-kien fővárosába, Fu-esionba is bevonult. Fu-esion elestével most már az egész tartomány a kommunisták ha-talmába került és valószínűleg rövidesen

kikiáltják a tanácsköztársaságot.

A kommunisták és a polgári hadsereg között rendkívül véres ütközetek folytak le és a harcokban mindkét részlől sokezer ember esett el.

Az Egyesült Államok, Japán és Anglia hadihajókat küldött Fu-esion kikötő-jébe az idegenek életének és vagyonának megvédésére.

Sauerbruch tanár Hindenburg utolsó napjairól

Páris mély gyásza Hindenburgért

Berlin, augusztus 5.

Sauerbruch tanár, Hindenburg kezelő-orvosa nyilatkozott a lapoknak Hindenburg utolsó napjairól.

A professzor szerint az elnök már má-jus elsején gyöngéledett, de életét nem fenyegette veszedelem. Figyelmeztette, hogy tartózkodjon minden izgalomtól és ne folytasson politikai tárgyalásokat. Az elnök azonban nem hallgatott rá és teljes aktivitásával részt vett az utolsó hónapok politikai izgalmaiban, amelyek úgy meg-viselték, hogy minden orvosi beavatkozás már hiábavaló volt.

PARIS GYÁSA HINDENBURGÉRT

Páris, augusztus 5.

A kormány elhatározta, hogy Hindenburg temetése napján Páris összes középületeire felhuzatja a gyászlobogót. Lebrun köztársasági elnököt Hindenburg temetésén Francoise-Poncet nagy-követ képviseli.

A TEMETÉSI ELŐKESZÜLETEK teljes programját összeállították. A szer-tartást a Reichswehr tábori püspöke ve-zeti.

A birodalom nevében egyedül Hitler bucsuztatja Németország nagy halottját.

LEGUJABB

IDEIGLENESEN SZABAD-LÁBRA HELYEZTEK AZ ÖT DIÁK-BANDITÁT

Az öt kiskoru bukaresti diákbanditát a bukaresti hadbíróóság ideiglenesen sza-badlábra helyezte s egyelőre szüleik őri-zetére bízta. A hadbíróóság ugyanis visz-szaaltala a kiskoru vádlottakat a polgári bírósághoz és ügyükben nem tűzték ki még tárgylást.

VERESS MIKLÓS RÉSZLETES VALLOMÁST TETT BUKA-RESTBEN

Veress Miklóst, a Kolozsvárt elfogott rettegett híri banditát Bukarestbe szállí-tották. Kihallgatásakor részletes vallomást tett a tíz év előtti gyilkosságairól és rab-lásairól, melyeket az okírályságban kövc-tett el.

A KORMÁNY KÖSZÖNETE A PÉNZUGYMINISZTERNEK

A péntek reggeli minisztertanácsról ki-adott hivatalos közlemény elmondja, hogy

Slavescu pénzügyminiszter részletes je-lentést tett a párisi tárgyalásokról. A pá-risi egyezmény minden egyes pontját egy-hangulag jóváhagyta a minisztertanács. A kormány köszönetét fejezi ki a pén-zügyminiszternek, értékes munkájáért.

BOMBAMERÉNYLET ZÁGRÁBAN

A zágrábi igazságügyi palota ellen szombat délelőtt két bombamerénylet is következett el. Délelőtt 10 órakor az első emelet egyik félreeső helyén robbant fel egy bomba, amely erősen megrongálta a falakat. Egy óra múlva újabb bomba robbant a palota egyik bemélyedésében, amely egy egész falrészt kidöntött. Az anyagi kár nagy, de emberélet nem esett áldozatul, miután a merénylők célja, úgy látszik, csak tüntetés volt. Azt hiszik, a merényletet horvát nacionalisták követ-ték el, hogy a zágrábi Sokol-kongresszus ellen demonstráljanak.

Üzlet a hosszumezői „szárazhatáron”,

ahol ezidőszerint Popescu ur dolgozik

Egy Amerikából visszaérkező család fantasztikus vámhistoriája

Máramarosziget, augusztus 4.

Dragos Voda...

Ebben a névben véglegesen megállapodtak. Valamikor Hosszumező volt a neve ennek a kis falunak azután az új imperium Campulung la Tisa-ra fordította le a nevet. Néhány év óta Dragos Voda lett belőle, talán azért, hogy az ide érkező idegen meg tudja, hogy most lépte át Dragos vajda országának határát.

Egy idő óta Popescu ur vezeti itt a vámhivatalt.

A NAP KOMOLY ESEMÉNYE:
A PRÁGAI GYORSVONAT

Dragos Voda abban különbözik a többi máramarosi határállomástól, hogy úgynevezett „szárazhatár”. A forgalmat a vonat bonyolítja le és ezen az átkelési ponton csak azoknak van dolga, akik hosszú utra indulnak.

A vám-tisztviselők itt nem koboznak reggeltől estig. Egy kis elnézésért nem kunyorálnak nekik a határátlépők, mert itt komoly külföldi utasok fordulnak meg, akik ezeknek a tisztviselőknek a munkáját vámvizciónak nevezik. Ennek a kis határállomásnak naponta csak egyetlen komoly eseménye van: a prága-jásinai gyorsvonat, enélkül Dragos Voda semmiiben sem különböznék a többi unalmas falusi vasutállomástól.

Ilyenkor a vám hat tisztviselője neki-támaszkodik a vasuti raktárból vámhivatallal avanszált deszkabódé korlátjához és komoly arccal figyel az érkező utasokat. Majd kiderül, hogy ki mit hoz...

Ezután a rövid bevezetés után elmondjuk, hogy Káhn Hersch, az Amerikai Egyesült Államok polgára mit hozott a hosszumezői vámhivatalnak.

Szigeten a szegény félénk rokonok a viszontlátás első napjaiban egyébről sem beszéltek, mint a szigurancán való jelentkezésről. De hogyan jelentkezzenek Káhnék a szigurancánál, ha nincs meg az utlevelük?

Akadnak jóakarók, akik azt tanácsolták, hogy kerülő úton kell megpuhítani a vámfőnök ur szívét. Egy nőről beszéltek, akivel együtt él a főnök ur és ha valaki el tudja intézni a dolgot, akkor ez csak ónagysága lehet.

Káhnék tehát keresték az összekötést ónagyságához.

Két napig tartottak a tárgyalások. Kétszer huszonegy óra alatt sikerült a 80 ezer lejt hatvan dollárba lesírni. Ónagysága még külön kikötött magának egy ruházati selyemanyagot, az egyik szomszédasszony pedig, aki összehozta a Káhn-családot ónagyságával, ugyancsak kapott ötszáz lejt.

Az összeg ellenében Popescu főnök urnál biztosítva lett a szabad elvonulás a Káhn-család számára. Podgyásztól és utleveléstől. A család lefizette a kialakított összeget Popescu ur nőjének. Másnap kimentek Hosszumezőre, ahol szó nélkül megkapták az utleveleket és a podgyászt.

Szó nélkül, — de nem hiány nélkül.

Milyen nagy volt Káhnék meglepetése odahaza, amikor a koffereket végre kinyitották és konstataálták, hogy a holmi tekintélyes része hiányzik.

Hogy a holmi hol tűnt el, nem nehéz kitalálni.

Káhnék bünvádi feljelentést adtak le Popescu vámfőnök ur ellen és most már a máramaroszigeti törvényszék vizsgálóbírójától függ az, hogy Popescu ur meddig basáskodhatik még a hosszumezői vámhivatalnál.

Hosszumezőnek néhány év óta Dragos Voda a neve.

Talán azért, hogy az ide érkező idegen megtudja, hogy most lépte át Dragos vajda országának határát.

Ennél az országhatárnál Popescu vámfőnök ur teljesít szolgálatot.

Ezek után reméljük, nem sokáig.

(k. ay.)

ben a sériült Chambré helyett beállították az egybe, balösszekötőnek.

— Nem akarok nagyot mondani, de talán az volt életem legjobb játéka — tudódik el Tánzer — ha abban a nagy csapatban meg tudtam felelni! De a fizikumom nem volt elég erős az összekötő szerephez, kitétek a jobbszélre és ott is maradtam.

Azután jött a sorozatos siker. Román válogatott vagy tizenhatszor, majd felkerült Pestre: újból és újból magára ölti a magyar válogatott színeket. Bejárja a világot a turák során. A legszebb tura és legfelejthetlenebb élmény volt, ugymond, az első szerződési évében a dél-amerikai tura a Ferencvárossal.

Végül a román futballsportról beszél elismerően Tánzer. A romániai futballról, amelyről már Magyarországon is jól tudják, hogy közép-európai viszonylatban is számottevő fejlődött ki s amelynek újabb erősödését fogja jelenteni februárban a Kinizsi egykori sztárja.

— Még egy kérdést: jó a népszerűség?

— Mi tagadás, eleinte nagyon tetszett. Később azután néha sok volt a dicsőségből. Terhes néha a nagy feltűnés...

Tánzer Misi nem szerénytelen, mikor ugyanazt a választ adja erre a kérdésre, mint a filmsztárok. A futballnagyságok manapság vannak olyan körülrajongott és féltett hírességek, mint a szinpad vagy a film nagyjai. Pesten talán csak a legdivatosabb színésznőket figyelik és bámulják úgy, mint a börgolyók hőseit. A hívek különös figyelemmel vannak arra, hogy a sztár mit eszik, mit iszik, nem rontja-e a kondícióját. Tánzer ugyanolyan elővigyázatos és mérsékletes fő volt világéletében, hogy rá nem kell különösen vigyázni.

Azzal búcsuzunk, hogy remélhetőleg felhangzik a kiáltás a temesvári gyepen:

— Rajta Misi!

k. g

Szeptember másodika

a Nemzeti Bajnokság kezdetének időpontja

Bukarest, augusztus 2

A Nemzeti Bajnokság intézőbizottsága megállapította az új bajnoki év kezdetének időpontját. Tekintettel arra, hogy a következő szezonban 12 csapat játszik a „divízióban”, összesen 22 játéknapszükség, mégpedig 11-re ősszel és 11-re tavasszal. Ezért

szeptember másodikán kell kezdenek a játékok. Bukarestben kettős mérkőzéseket játszanak majd egy napon, mely az elmúlt évi bajnokságban is sok zavart okozott, hogy csak egy nemzetibajnoki találkozót bonyolítottak le, bár aránylag Bukarestből volt a legtöbb csapat.

Mire volt jó a vereség? A Ripensia a elmúlt héten Dettán 6:4 arányban kikapott. Most a dettai csapatból több játékost megszerzett, mert Uridil tréner szerint nagy tehetségek.

MAGYARORSZAG—NORVÉGIA 1:0.

A magyar—norvég Davis Cup selejtező mérkőzés megkezdődött Budapesten. A két egyes közül a magyarok megnyerték az egyiket, a másikban is vezetnek, de a sötétség miatt nem tudták befejezni.

Straub magyar—Schmidt norvég 5:7, 5:7, 6:1, 6:4, 6:2.

Gabrovitz magyar—Haanes norvég 6:2, 6:4, 9:11 félbeszakítva.

LENGYELORSZAG—ESZTORISZAG 2:0.

Palimban kezdtek meg a lengyel—eszt Davis Cup selejtezőt. A lengyelek első nap megnyerték a két egyest és biztos győzteseknek látszanak.

ROMANIA VIZIPÓLÓBAJNOKSÁGA a következő sorrendben kerül eldöntésre:

Elődöntő: augusztus 16-ig: Universitatea, Kolozsvár—Ilisa, Temesvár. Biró: Komjáthy. Bukaresti CFR—Crisana, Nagyvárad. Biró: Giurgiu.

Középdöntő: augusztus 20-ig az elődöntő két pájának győztesei. Biró: Szegvár.

Döntő: augusztus 27-én MSE (védő) és a középdöntő győztese. Biró: Dr. Siligeanu. Ugyanaznap kerül eldöntésre a Muntenia—Erdély mérkőzés is Giurgiu bíráskodásával.

2.20 méter magas és 140 kg. súlyu a most felfedezett román boxóriás, akit máris elneveztek „román Carnerának”, Gogu Stefanescu a neve és eddig abból élt, hogy mutogatta magát mint „Románia legmagasabb embere...”

Bonthron világrekordot futott az 1320 yardos távon a göteborgi versenyen, 3 p 00.8 mp-es idejével. Második volt mögötte a svéd Ny 3p 03.3 mp-el. Egyéb számok: 100 m: Peacock USA 11 mp. 800 m: Eastman USA 1 p 57 mp. 110 gát: Beard USA 15.8 mp. magas: Johnson USA 191 cm.

Amíg egy szerencsétlen emberpár eljut odáig

Jó huszonöt esztendeje van annak, hogy Káhn Hersch szegény máramaroszigeti iparos búcsút mondott feleségének és két apró gyermekének és kivándorolt az Újvilágba szerencsét próbálni. Boldog békeesztendőket jártak akkor erre-fel, de annak, aki két keze munkájából tartotta fenn magát, akkor is probléma volt a kenyér.

Káhn Hersch kivándorolt Amerikába és esztendőket hosszú során át gürült a brooklini szabóműhelyekben. Tulórázott Káhn Hersch, a nap tizenhárom óráján keresztül szívtá a gyenge tüdejébe a villany-vasaló gyilkosan meleg páráját. de félrerakta minden hét végén a kispórolt dollárokat, hogy majd egyszer, ha majd

eljön annak is az ideje, családjával együtt emberibb életet éljen.

Pár évvel ezelőtt azután a családját is kivitte és most már négyen állottak munkába, hogy az időközben felerdült két leány számára egy kis hozományt és kelengyét gyűjtsenek.

1934 júniusában megvolt az összeg. S még mielőtt beállott volna a nyári kánikula, hajóra szállott a kis család, hogy a gyengébb valutájú óvilágban férjet szerezzenek a két leány, Gussi és Jenny számára.

Hosszu és fáradságos ut után érkeztek meg egy péntek délután Dragos Vodára, Popescu vámfőnök ur birodalmába.

Nyolcvanezer lejt, vagy ötévi börtön

Öt országhatáron jutott el a Káhn-család Newyorktól Dragos Vodáig, öt ország vám-tisztvisztje revideálta át a csomagokat és mindenütt rendjén volt minden. Csak Dragos Vodán nem. A vám-tisztviselők először az utleveleket szedték el. Az utlevelek felülvizsgálása a rendőrség hatáskörében tartozik ugyan, de ezzel ők keveset törődtek. A család podgyását is lefoglalták, sőt a náluk levő pénzt is el akarták venni. Káhn tiltakozott, mire a tisztviselők megmagyarázták neki, hogy milyen bünt követett el.

— Romániában — magyarázzák a tisztviselők — szigorúak a vám-örvények. Behozni és kivinni nem szabad semmit. Sem pénzt, sem kelengyét, selyemnek azonban még a színét sem szabad hogy lássa egy romániai vámhivatal.

Káhn Hersch próbálta nygvan magyarázni, hogy ő hajlandó itthagyni podgyását és az ügyet majd az amerikai követ útján intézi el. Ők nem csempészték, holmijukat bőröndökben hozták, főleg használt ruhadarabok vannak benne és ha ezeket a tárgyakat nem szabad behozni az országba, úgy maradjanak a vámhivatalnál és majd ha visszafutaznak, akkor magukkal viszik. Mindez nem segített.

Időközben már elment az a bumlivonat, amely az utasokat Hosszumezőről Máramaroszigetre hozza. Esteledett. A kis család tanácstalanul állodogált a vámhivatal előtt, mert még az utleveleiket sem akarták kiadni. Ekkor mentőangyalként egy hitsorsos jelent meg, aki elmondotta, hogy neki egyszerű összekötőitsei vannak a vámos urakhoz. Erről az ügyről is beszéltek már és a főnök ur közölte vele, hogy tekintetbe veszi azt a körülményt, hogy ők idegenek, zöldek és tájékozatlanok és

inkább elfogad nyolcvanezer lejt készpénzben ahelyett, hogy öt évre börtön-

be juttatná őket, mert azért, amit elkövettek ennyi jár.

„ÓNAGYSÁGA” ATVESZI
A BÉKETÁRGYALÁSOK
VEZETÉSÉT

A tárgyalások nem vezettek pozitív eredményre. Csak annyiban egyeztek meg, hogy Káhnék utlevél és podgyász nélkül bejönnek Szigetre és a további teendőket egy későbbi időpontra halasztják.

SPORT

Tánzer, a magyar válogatott Táncozó

Temesvárt nyaral és beszél a Közép-európai Kupáról, karrierjéről, hazatéréséről, a romániai futballról és a „terhes” népszerűségről

Temesvár, augusztus 5

— Né, a Misi! — köszöntik a viszontlátás örömeivel.

Tényleg, Tánzer Misi. Életnagyságban, a Jenő herceg-téren. Vagyis Táncozó, a magyar válogatott szélső. Nagy karriert futott be az alacsony, szélesvállú, napbarított fin, amióta hat éves korában rugdogni kezdte a labdát a mehalai mezőn.

— Mit csinál Temesváron?

— A szabadságom töltöm. Itt maradok a hónap közepéig szüleimnél. Kijárok a strandra és élvezek. Holnap indulok egy háromnapos csónaktúrára.

— És mikor jön végleg Temesvárra?

— Hogy végleg mikor és ide, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy február 11-ike után, mikor a szerződéselem lejár, nem maradok többé Magyarországon. — Már hamarabb haza akartam jönni, de nem tehettem meg, erkölcsi szempontból, hogy cserben hagyjam a Ferencvárost, mikor nagy szüksége van rám. Gyönyörű turák, utazások emléke köt a Fradihoz.

— És a nagyváradi szerződés híre?

— En is hallottam erről, de nem tudok biztosat mondani. Őszintén szólva, a legszívesebben itt maradnék Temesváron. De biztosat még nem tudok, sőt komoly tárgyalásokat sem folytattam semmilyen irányban.

— Hogy esett ki a Fradi a közép-európai kupából? Ugy, hogy szerencsétlen napja volt. De tul is voltak játszva a fiuk. Nemcsak én mondom, hanem a futballvilágban általános a vélemény, hogy a játékosok egyéni képességeit tekintve, a Ferencváros volt a legkomolyabb favorit a Kupában.

Tánzer ezután elmondja pályafutását, gyorsan felfelé ívelő sportkarrierjének emlékeit. A mehalai mezőt csakhamar felváltotta a piarista gimnázium pályája, majd a városi tisztviselők sportegyletéből lépett, ahonnan kebelbarátja, a most Bukarestben játszó Vogl vitte át a nagy Kinizsibe.

Az ifúságában feleskedett, míg 1921-

Augusztus 10-től megszűnik a 2000 lej értéken aluli áruk import-engedély nélküli behozatala

Csak magánszemélyek hozhatnak be saját használatukra behozatali engedély nélkül

Bukarest, augusztus 5.

A pénzügyminiszter a legfőbb gazdasági bizottság javaslatára a legutóbbi kontingentálási rendelettel engedélyt adott, hogy 2000 lejen aluli értékű külföldi árut behozatali engedély nélkül, úgy kereskedelmi vállalatok, mint magánszemélyek behozhatnak az országba.

Augusztus elsejével a pénzügyminisztérium értesítette a vámhivatalokat, hogy

Egy hajóskapitány rátalált a hároméves eltűnt Floyd repülőre és modern Évájára

Colon (Panama), augusztus 7.

Most érkezett a coloni kikötőbe az Abraham Lincoln nevű amerikai gőzös, amelynek parancsnoka világszenzációt jelentő közléssel lepte meg Amerikát lakosságát. A parancsnok elmondta, hogy az Abraham Lincoln gőzös legutóbbi útjában érintette a Démonok szigetét, nevezett Tarapee szigetcsoportját és legutóbb csodálkozására a szigeten megtalálta az évekkel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Floyd repülőhadnagyot és a vele együtt eltűnt Martha Arbucle filmszínésznőt, a híres egykori filmkémikusnak, Fattynak unokahugát, akiről eltűnésük óta mindenki azt hitte, hogy szörnyesülten jártak és régen nincsenek az élők sorában. A parancsnok beszélt a repülővel, aki elmondta, hogy

egy 6, mint élettársnője nagyon jól érzik magukat a kis szigeten, annyira megszokták a civilizáció nélküli primitív életet, hogy egyáltalában nem is gondolnak arra, hogy többé visszatérjenek Amerikába.

Itt látjuk csak — mondották — mennyire torz voltunk már az ugynevezett civilizációval.

Floyd repülőhadnagy Martha Arbucle filmszínésznő kíséretében 1931 július 13-án startolt

a „South Sea” nevű hidroplánnal San Franciscóból Honoluluba. A kis Tarapee sziget partján azonban motorhiba miatt kényszerleszállást voltak kénytelenek végrehajtani, amelyik jól sikerült. Hónapokig kényszerűségből időztek a szigeten és Robinsonok módjára építettek maguknak kunyhót. Közben annyira megtetszett nekik a Robinson-élet, hogy elhatározták, hogy nem térnek vissza a civilizált világba.

Amerikában a hajóskapitány közlése a szenzáció erejével hatott s a közvélemény nagy érdeklődéssel fordul a Démonok szigetének két modern Robinsonja felé.

Havonként megjelenő DIVATLAPOK

Die Schöne Vinerin, szabásmintával 40 lej
Rekord, magyar- és németnyelvű kiadás szabásmintával 40 lej
Preferences, francia divatlap, szabásmintával 35 Lei
Modes et Trapeaux, francia divatlap, szabásmintával 40 Lei
Femina, francia divatlap 20 Lei
Párisi Divat, francia divatlap 20 Lei
Pósta megrendelésnél kérjük a pénzt előre beküldeni, 5 lej portóköltéssel együtt. Utánvételt nem szállítunk fentieket. Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56-58. udvarban.

APRÓHÍRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Sepsiszentgyörgyön olesón eladó 2 szoba, konyha, üzlet-helyiségből álló kőház, kerttel, melléképítményekkel. Érdeklődni: Str. Gării 19. 13841

Kiadó pékség, két kemencével, egyedül az udvaron. Cím: N. Cergău, Cernatu, főtér, jud. Braşov. 13887

Állást nyer

Kozmetika: Legújabb amerikai módszerem szerint megszabadulhat három hónapra kellemetlen szőrszálaival. Vidéki szétküldés. „Margo” kozmetika, Brassó, Buzasor 7.

Kesztyűgyár keres önálló, jó kesztyűmunkást, aki a szabást is érti. Ajánlatokat: Star, Sibiu, Str. Feurului 10.

Állást keres

Ápolónő, jó bizonyítványokkal, állást keres, szanatórium, vagy kórházba, esetleg gyermek mellé, vagy háztartásba állást is elfogad. Levelek: Szigetváry Endre, Sibiu, Str. Turului 13. 13840

Vegyes

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kintő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb téstájakat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ára félévesen kötésben 40 lej.

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Házasság

Házasságot kívánok közelebbi. Előjegyzéseimben állandóan van orvos ügyvéd, mérnök, földmérnök, kereskedő, kis és nagyiparos. Minden koru vagyoni állan és vagyonról helyi, több millió lejtől kezdve, ingatlant hozománnyal. Benővültek minden szövegbe. Bizony 15 éve fennálló házasságközvetítő. Timisoara Berthelot 4.

Leányom 24 éves, igen házasiasan nevelt, munkaszerető hajadon. Hozománya egy és fél millió lei. Férjhezadnám megbízható tisztességes férfihez, kinek biztos existenciája van vagy annak hiányában nagyvállalatomban benővülhet. Kizárólag komoly, saját kézzel megírt teljes című levelet „Konzervatív” jellegűre a kiadóhivatalba kérem.

Az ülő foglalkozást üzők 73 % arthritikus

Klinikai és tudományos kísérletek bebizonyították, hogy az ülő foglalkozás biztosan az arthritismushoz vezet, ami a következő betegségi csoportot foglalja magába: rheuma, köszvény, neurálgia, ischias, fejfájás és végeredményben a rettegett érelmeszesedést és ennek következményeit (bénulás, szélhűdés). ha nem alkalmazunk idejében egy megfelelő kezelést.

Ezen kezelés abban áll, hogy a húgysavat abban az arányban, ahogy szervezetünkben képződik, az URODONAL segítségével szervezetünkben eltávolítjuk.

Az URODONAL megtisztítván a vért, megszünteti az arthritismust és az összes szerveket jókarnban tartja, amiáltal ezek rendes működése biztosítva van.

Rendszeresen tartson

URODONAL

KÚRÁT

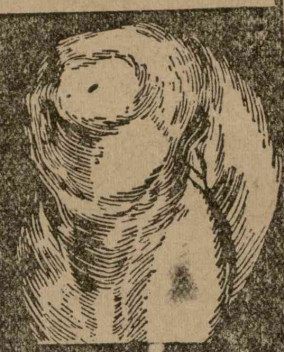
„Chatelain”
készítmény

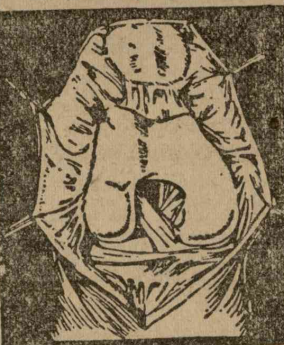
Megbízható áru

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

Egészséges, behajlított térd, elől nézve

Felnyitott, egészséges térd

Arthritismustól megtámadott térd

SZABÓ MÁRTON

Brassó, Hosszú-utca 74.

Az 1929 és 1933 évi kiállítások aranyéremmel kitüntetve.

Első brassói specialisan berendezett autórúgó-Ázem

Állandóan rendelkezésére állunk 10- és 12 méteres, bármilyen típusú autókhoz. Javítások gyorsan készülnek. Négyen leszállított árah.

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 78.- lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

PRIMARIA COMUNEI ZERNESTI
JUD. BRASOV

No. 1393—1934. not.

ARLEJTÉSI HIRDETMEY

A Brassó-Zernest megyei közút mellett húzódó Str. Meşianu-n eszközleendő járda és csatornázási munkálatoknak vállalatba adása tárgyában folyó évi augusztus hó 23-án délelőtti 10 órakor nyilvános árlejtés tartatik a községi előjáróság helyiségében, a közmunkákról szóló törvény 88—110. szakaszainak figyelembe vételével.

A munkálatok értéke 550.000 lej.

Ideiglenes óvadék a munka értékének 5 százaléka.

Az árlejtésen résztvehetnek az ilyen munkák elvégzésére felhatalmazott vállalkozók.

A részletes feltételek megtekinthetők Zernest községi irodájában, a hivatalos órák alatt.

Zernest, 1934. július 29-én.

Primar.

Notar.

Senkisésem kér többet munkáért, mint amennyit ér!

MOLNÁR A.

NŐI FODRÁSZMESTER

BRASSÓ, WEISS MIHALY-UTCA 21.

LEGYEN:

örökhamlámja, természetes hajának festése tökéletes, hajfűrtje méltó arckérete, keze, szépsége kikezeli!

Keresek egy kertészt,

aki a főzélék hajtásában perfect. Rendelkezem 260 ablakkal és egy palánta nevelő házzal 2 és 1/2 hold szabad föld öntözésre berendezve. Ajánlatok: Deutsch Izsó, Timisoara III. a városi f iskola szomszédságában.

Külföldi képviselők

(Románia részére is patentírozott cikkek kizárólagos egyeduralisítási joggal)

Körzet átvételére, minden nagyobb és kisebb városban, komoly, megbízható cégeket vagy egyéneket keresünk, kik ügynökökkel is dolgoztatnak. Szakismeret nem szükséges.

Ajánlatok „Állandó üzlet” jellegűre Rudolf Weiss hirdetőbe, Árad küldendők.

Régi rádióját

a csikágói Belmont-gyár 1934—1935. évi, tehát legújabb típusú supergépére igen előnyös feltételek mellett

becseréljük!

Külföldi összeköttetéseinkkel való megállapodás értelmében a csereakció augusztus 1-től szeptember 15-ig tart. Bővebb felvilágosítást levélben is ad

„NOVY”-rádió

Braşov, Prundul Roselor (volt Rózsater) 19. Telefon 1-99.

Látogassák meg a

nagyszebeni nagy mintavásárt

az utolsó héten

Közkívánatra a mintavásárt meghosszabbították 1934. aug. 12-ig.

A mintavásáron résztvesznek az ország legnagyobb és legkülönbözőbb iparvállalatai 50% engedmény a CFR. vonalain. Engedmények a szállodákban, vendéglőkben és üzletekben. — A vásár kiterjedése 18.000 négyszög méter.

A külföldi látogatók a legteljesebb elismerésüket fejezték ki a mintavásárról.